

Uwaga,
informujemy państwa, że numer telefonu 89 25 969 jest nieaktualny. Nowe numery telefonów redakcji "Kurier" to: **88 44 149** oraz **88 43 987**

KURIER ATEŃSKI

czwartek 15 2
środa 21 2
2001 roku
245 (629)
24 strony
400 drch.
1,17 euro.
ukazuje się od 1988 roku

Nieznośna względność prawa

Urzednicy OAED traktują nas jak bydło

Trudno uwierzyć w rzeczy, które są możliwe w demokratycznym państwie względem tysięcy imigrantów, i to właśnie tych, którzy podporządkowali się greckiemu prawu, podejmując starania o Zieloną Kartę. Mamy do czynienia z niesamowitą bezkarnością i bezczelnością, zupełnie nie do przyjęcia zarówno pod względem prawnym, jak i moralnym, czy etycznym.

Kiedy ministrem pracy był pan Miltiadis Papajouannu, wykładania Dekretów Prezydenckich nie była tak swobodna. Były problemy z urzędami, które nie obsługiwały imigrantów jak trzeba: byli oporni urzednicy - ale litera prawa była obowiązująca, a większość interwencji w obronie praw imigranta przynosiła jednak skutek. Pan Papajouannu po wyborach w kwietniu ub. r. odszedł niestety z odpowiedzialnego dotąd za sprawy imigrantów urzędu, z nim odszedł sekretarz generalny ministerstwa i zycyliwi

obokrajowcom doradcy, eksperci. Dziś ministerstwo jest głuche na skargi. Biernie czeka.

Teraz wiemy, że kwestie imigracji przejdą pod gestię ministerstwa spraw wewnętrznych. Stanie się to, kiedy wreszcie przegłosowana zostanie przez Parlament nowa ustawa. Od dwóch miesięcy słyszymy, że będzie to już "za kilka dni". I dzieją się rzeczy coraz bardziej dziwne i przerażające.

Czy tłumaczy to oczekiwanie na nowe prawodawstwo? Czy zanim wejdzie ono w życie, stare traktujemy jak nieaktualne? Czy może królować bezprawie?

Skandaliczna wykładnia obowiązującego prawa

Pierwsza sprawa, to to, co pozwala sobie względem nas postanawiać OAED. Chodzi mi tu zwłaszcza o skandaliczny dokument rozesłany kilka dni temu do wszystkich jego oddziałów.

Jest to zwykłe zarządzenie wydane przez Wydział ds. Zatrudnienia Zarządu Naczelnego dnia 30.01. 2001r. Dotyczy ono rejestrowania na Zielonych Kartach członków rodzin ich posiadaczy, będących pod ich opieką.

Dokument mówi, że Zarząd OAED zwrócił się do ministerstwa pracy i ubezpieczeń społecznych z zapytaniem w tej kwestii, na które uzyskał odpowiedź (nr. 30052/19, 1-2001), że **....będące w mocy prawodawstwo dla posiadaczy Zielonej Karty o ważności na 5 lat nie przewiduje dla nich prawa do sprowadzenia do Grecji członków rodziny będących pod ich prawną opieką. Określenie "członkowie rodziny będący pod prawą opieką" nie jest wyjaśnione w tymże prawodawstwie i niepełność ta może wywołać niepożądane skutki.** W związku z powyższym nie podlegają rejestracji członkowie rodziny będący pod opieką prawną właścicieli Zielonej Karty".

Dalej dokument OAED kieruje się do swoich wydziałów, czyniąc swoją (jeszcze bardziej

posuniętą w gorliwości) wykładnię: „**Prosimy o pełną realizację powyższego (zarządzenia) względem: Promesy Odnowienia (wewoos ananeosis) (starego typu B i nowego typu, zaplastikowanych) jak również w wydawanych Zielonych Kartach (Odnawianych i pierwszych Zielonych Kartach).**

W wypadku, kiedy jakiś z powyższych dokumentów został wydany z zaznaczeniem takich członków rodziny, ale nie został jeszcze wydany w ręce posiadacza, prosimy o jego zniszczenie i ponowne wydrukowanie, zgodnie z powyższymi zaleceniami, dotyczącymi dyrektywy Ministerstwa Pracy."

Dokument zarządu OAED skierowany do pododdziałów OAED, centrów dla imigrantów, biur pracy, oddziałów IKA i innych urzędów służb publicznych podpisał wiceprezes p. Karadasz oraz inny członek zarządu ptk.(?) pan Buduwis. Numer protokołu dokumentu: B103556.

ciąg dalszy na stronie 3

Emmanuel Olisadebe zadebiutował w lidze greckiej

Saloniki - Reprezentant Polski w piłce nożnej, urodzony w Nigerii Emmanuel Olisadebe zadebiutował w sobotę w lidze greckiej. Jego nowy zespół - Panathinaikos Ateny przegrał w Salonikach z tamtejszym Arisem 0:1. Olisadebe wszedł na boisko po przerwie, w 46. minucie i - zdaniem obserwującego mecz greckiego dziennikarza - grał bardzo dobrze. Również całą drugą połowę występował w drużynie Panathinaikosu Krzysztof Warzycha.

Olisadebe rozegrał drugi mecz w barwach Panathinaikosu. Właściwy jego debiut miał miejsce w minioną środę w spotkaniu ćwierćfinałowym Pucharu Grecji przeciwko Olympiakosowi Pireus (1:1). Grał od 75 minut, zmieniając Warzychę. (PAP)

strona 12, 13

Szusami z greckich gór

Narciarstwo jest w Grecji sportem stosunkowo młodym, po części ze względu na trudne do przewidzenia w Grecji warunki śniegowe, po części z powodu krótko trwającego sezonu zimowego. Niemniej jednak istnieje już kilkanaście rozrzuconych po górach w różnych częściach kraju ośrodków narciarskich.

Jak wysłać pieniądze do domu w ciągu kilku minut

WESTERN UNION | MONEY UNION | TRANSFER®

Najszybsze międzynarodowe przekazy pieniężne

Łatwy sposób przesłania pieniędzy
Western Union umożliwia Ci wysłanie lub przyjęcie pieniędzy z zagranicy
czytaj strona 13!!!

Tropami tradycji

Karnawał - mięsopust lub apokries

Karnawał - wszystkim wiadomo - to okres zimowych balów, zabaw, maskarad i pochodów. Trwa tradycyjnie od święta Trzech Króli (a przez tych bardziej niecierpliwych liczony bywa już od Nowego Roku), aż do Środy Popielcowej. To w tradycji polskiej. W greckiej tradycji karnawał trwa do Czystego Poniedziałku.

„Karnawał” - określenie popularne w większości języków, miewa też swoje miejscowe, tradycyjne nazwy. I tak, w Polsce znany jest także pod bardzo tradycyjną nazwą *mięsopust* albo *zapusty*. W Grecji karnawał to także *apokries*.

Skąd wywodzi się to tak międzynarodowe już słowo *karnawał*? Jego etymologia jest w zasadzie niepewna. Pewne z pewnością jest włoskie pochodzenie tego słowa. Wywodzi się od *camevale*, a to z kolei pochodzić może od łacińskiego *carrus navalis*; w starożytnym Rzymie był to wóz w kształcie okrętu, uczestniczący w procesjach świątecznych organizowanych ku czci Dionizosa i Izdy. Inna etymologia określenia *karnawał* prowadzi nas do słów włoskich *came* - czyli „mięso” oraz *vale* - czyli „zegnaj”, co w całości miałoby oznaczać „wstrzymanie się, wstrzeżliwość od potraw mięsnych”. Brzmi to dość niezwykle i zaskakująco na tle karnawałowych szaleństw, nie tylko duchowych, ale wszakże i cielesnych, dogadzających naszemu podniebieniu, głównie tłustym mięsiwem i wszelkimi innymi „niezdrowymi” smakotkami.

ciąg dalszy na stronie 10

Maska Karnawalou z Socho

Nieznosna względność prawa

Urzednicy OAED traktują nas jak bydło

dokończenie ze strony 1

Kiedy tylko dokument wpadł w nasze ręce zwróciliśmy się o opinię do kilku prawników związanych z kadencją poprzedniego ministra pracy z kwestią legalizacji imigrantów. Osoby te wyjaśniły nam, że chodzi o mylną wykładnię Dekretów ze strony ministerstwa i OAED. Zdaniem ekspertów, jest oczywiste, że Dekrety przewidują prawo do przebywania w Grecji dla małżonków i nieletnich dzieci będących na utrzymaniu posiadaczy Zielonych Kart, jeśli osoby te przebywały w Grecji w chwili wejścia w życie Dekretów. Jedyna ewentualna niejasność dotyczyć może kwestii sprowadzania ich do Grecji przez emigranta, czy późniejsze dopisanie ich do dokumentu, jeśli nie figurowały w nim wcześniej.

A więc okólnik, jako niezgodny z literą prawa powinien zostać unieważniony.

W sprawie tej podjęto natchmiastowe interwencje w ministerstwie pracy. Próby wyjaśnienia podjęły w obecnym tygodniu: związki zawodowe (GSEE, EKA), pozarządowe organizacje działające na rzecz praw imigrantów, prawnicy, urzędnicy służ państwowych.

"Mam nadzieję, że to zarządzenie zostanie szybko wycofane" - powiedział nam jeden z prawników "na państwowej posiadzie" zastrze-

gając sobie do naszej wiadomości swą tożsamość.

We wtorek, 13 lutego ministerstwo pracy i OAED trwały jednak ciągle przy swoim.

O wynikach interwencji będziemy Państwa informować na bieżąco.

Ludzie czy zwierzęta?

OAED, ministerstwo pracy z pewnością zmezone są już tłumami imigrantów. A że sprawa "nieudługo" przejdzie już pod kompetencje innego ministerstwa i innych urzędów, każdy zmęczony urzędnik daje sobie spokój z tymi, jakże nieprzyjemnymi obowiązkami.

Oto jak opisać można stosunek urzędników państwowych do cudzoziemców w niektórych konkretnych atenejskich urzędach:

Imigranci mogą nocować w kolejce pod biurem OAED na Salaminas, ale rano, godzinę po "rozpoczęciu pracy urzędu" nie wolno im zapukać do drzwi, by nie przerwać porannej kawy rozleniwionemu pracownikowi. Inaczej ten człowiek wyższego gatunku wezwie policję i oskarży cudzoziemca o "zakłócenie porządku publicznego". Urzędników drażni widok zaparkowanych tu rano samochodów. Jak ktoś tu w nocy zaparkuje, rano zabierze jego wóz drogówka. Niech cudzoziemcy śpią na chodniku, albo postoją w zimnie na nogach przez

kilkanaście godzin i czuwają, skoro mają czelność żądać przedłużenia czy wydania tej Zielonej Karty. Strażnik wpuszcza do środka tych, którzy swym wyglądem mniej stresu przysporzą panom i bogom za stolikiem. Inni wybrani zgodnie z gustem strażnika czekają za szymb - niech pochodzą bez ważnych dokumentów albo niech prześpią na ulicy jeszcze jedną noc. Nawet prawnicy reprezentujący tych ludzi są jakimś niższym gatunkiem prawników. Kto to widział, żeby Grek bronił praw cudzoziemca, choćby za opłatą! Można ich wyrzucić z biura nie przejmując się, że coś mówią o czyichś rzekomych obowiązkach.

- Co mówisz? Dlaczego nie wpisałeś mojej żony i córki do Zielonej Karty? A po co ci rodzina w Grecji? Niech wraca, skąd przyjechała. Co? - że z daleka, że dziecko się tu urodziło? Ze w Twoim kraju nikogo i nic nie masz? A co nas to obchodzi? Tobie też robimy wreszcie łaskę, że z Tobą rozmawiamy, jakbyś co mógł zrozumieć. Tyle trudu od rana....

Zamiast wniosków

Odebrałam dziś kilka telefonów, które sprawily, że mam czarny humor. Łącznie z powyższym układają się w logiczną, ale i bezsensowną całość. Pierwszy z nich to był "donos" - gdzie powstał nowy punkt, w którym można łatwo i

szybko za kilkadziesiąt drachm nabyć podrobione "Zielone Karty". Idą jak ciepłe buteczki - wiadomo, w obecnej sytuacji...

Drugi telefon był od pewnej pani, która jest wpisana na Zieloną Kartę męża, chciałyby założyć własne ubezpieczenie IKA, płacić i posiadać własną Zieloną Kartę. Zyskałoby państwo greckie... Nie może.

Trzeci telefon był z Polski. Pewna pani rok temu była deportowana z Grecji. Niestety miała "lewe dokumenty". Fatszowanie dokumentów - to poważna kategoria przestępstw. Chciała teraz pojechać do Niemiec na wycieczkę. Zatrzymano ją na granicy. Celnicy powiedzieli, że przez kilka lat nie wjedzie do krajów UE. Boi się, "zabrudziła" sobie swoją europejską kartotekę. Czy kiedy Polska wjedzie do Unii łatwo jej będzie dostać upragnioną posadę? A może też będzie miała problemy? Kto wie...

Nie wszystkim ludziom na stanowiskach łatwo jest się oswoić z panującą wokół paranoją. Są tacy, którym zależy. Wiem, że nasze skargi nie spływają po nich jak woda. Interpeluję, dzwonię, piszę. Czasem "biją głową w mur". Ufam, że ich starania odniosą wreszcie jakiś skutek. Że nie są mniejszością, jakąś grupką dziwaków, we własnym kraju.

Anna Maria Leonhard

Konflikt między AEI i TEI, a prywatne zachodnie college'e

AEI - Instytuty Szkolnictwa Wyższego oraz TEI - Instytuty Szkolnictwa Technicznego nie działają w Grecji na równych prawach, choć obie te jednostki reprezentują edukacyjny poziom szkolnictwa wyższego. Rzecz w tym, że TEI należą jakby do niższej kasty szkolnictwa wyższego. Obie te edukacyjne jednostki są w konflikcie od 1994 roku, kiedy to Dekretem Prezydenckim 318/94 postanowione zostało przyznanie absolwentom TEI prawie takich samych uprawnień zawodowych jak absolwentom politechnik. Oczywiście politechniki natychmiast zareagowały negatywnie argumentując swoje obliczki przede wszystkim nierównym czasem trwania nauki w obydwu placówkach. Drugim argumentem sprzeciwu były ...

trzęsienia ziemi. Chodziło o to, że jak twierdzą "ludzie" politechniki, przy budowie wielopiętrowych budynków, plany architektoniczne i budowlane muszą być podpisane także przez specjalistę w zakresie budownictwa antysejsmicznego, a takim specjalistą nie może przecież zostać ktoś, kto ukończył tylko trzyletnie studia w TEI, a nie trwające 5 lat, tak jak te politechniczne. A więc dotknięto palącego problemu bezpieczeństwa publicznego i tak sytuacja nabrzmiała i nie było mowy już o łatwym rozwiązaniu powstałego konfliktu. Następnym takim reakcją było oczywiście w tej sytuacji częste odmawianie wykonywania lub wręcz przyjmowania do pracy na dużych

fakcie niedoceniań i dyskryminowania absolwentów TEI na rynku pracy. Nie dziwi więc też fakt, że w TEI pracują zazwyczaj wykładowcy, którzy, jak twierdzą przedstawiciele AEI, nie posiadają żadnych tytułów naukowych. Są to placówki naukowe wchłaniające ze siły naukowe, które nie są zdolne przebić się na naukowym rynku pracy. Chodzi więc nie tylko o uznanie "na papierze" statusu TEI jako uczelni wyższych, z pełnymi wynikającymi z tego tytułu prawami, ale przede wszystkim o rzeczywiste podniesienie poziomu naukowego tych placówek, poziomu, jaki przez lata konfliktu wokół nich został po prostu skandalicznie zaniedbany.

W sobotę rektorzy greckich AEI domagali się spotkania z premierem Simitsem oraz z przywódcami partii politycznych w celu wyjaśnienia swojego zaniepokojenia umniejszeniem rangi uniwersytetów w wypadku zapowiadanego podniesienia statusu naukowego obecnych TEI.

Na korzyść TEI przemawia decyzja podjęta w 1999 r. na spotkaniu 29 państw europejskich w Bolonii, a dotycząca ujednoczenia europejskiego systemu edukacyjnego przez oficjalne uznanie przez te państwa pierwszego stopnia naukowego po upływie przynajmniej trzech lat studiów na danym kierunku.

W ostatnich latach pojawiło się w Grecji sporo tzw. oddziałów zachodnich, głównie brytyjskich uniwersytetów (działających przy współpracy z Greckimi Centrami Wolnych Studiów), których dyplomy uzyskane i wydane w Grecji uznawane są przez ich ojczyste placówki na zachodzie Europy za równoważne z tamtejszymi dyplomami. Niestety państwo greckie, zgodnie ze swym ustawodawstwem, nie chce uznawać tych dyplomów, powołując się na zapis konstytucyjny mówiący o tym, że na terenie państwa greckiego nie jest w prawie istnienie prywatnego szkolnictwa wyższego. Z momentem jednak wejścia Grecji w ścisłe ramy prawne Unii Europejskiej na tym polu następuje wyraźny konflikt prawny i formalny. Według postanowień Trybunału Europejskiego nadrzędnym obowiązującym prawem dla państw unijnych jest Prawo Europejskie. Istnieje ono ponad prawem konstytucyjnym. Jednakże każde z państw Unii dążąc do zachowania swojej odrębności i samodzielności prawnej, ma prawo na różny sposób interpretować tę dość ogólną dyrektywę. I tak, w Grecji w wypadku powstałego problemu formalnego uznawania istnienia w tym kraju placówek prywatnego szkolnictwa wyższego, Grecja ucieka się do uznania prawa konstytucyjnego jako nadrzędne.

Uwaga rodzice dzieci urodzonych w 1994 roku!

Szkoła Polska w Atenach informuje:

Przy zapisie dziecka do klasy pierwszej należy posiadać komplet dokumentów:

- wypełniony kwestionariusz (druki do pobrania na miejscu),
- zupełny odpis z aktu urodzenia (wydany przez Urząd Stanu Cywilnego)
- paszporty obojga rodziców (prawnych opiekunów),
- poświadczenie zameldowania w Polsce

o przyjęciu do szkoły decyduje kolejność zgłoszeń w nieprzekraczalnym terminie do 30 marca 2001 roku

KANCELARIA SZKOŁY CZYNNIA w godz.:

Poniedziałek od 8.15 do 10.00
Wtorek od 8.15 do 10.00
Czwartek od 8.15 do 10.00
Piątek od 8.15 do 10.00
Sobota od 9.00 do 12.00 (dla nauczania uzupełniającego i na odległość)

Notowania walutowe z dn. 12.02.01

Dolar USA
skup: 363,9 drachm; 0,936 EURO
sprzedaż: 367,4 drch 0,915 EURO

Izrael/Walka o sukcesję w partii laburzystowskiej (analiza)

Jerozolima - Ustępujący premier Izraela Ehud Barak chce zachować pozory jedności w swojej partii, przynajmniej na czas negocjacji w sprawie utworzenia rządu koalicyjnego z Arielem Szaronem, ale wśród laburzystów rozgorzała już walka o sukcesję po wielkim przegranych wtorkowych wyborach.

W przededniu rozpoczętych w piątek rozmów z Szaronem, Barak włączył do ekipy negocjacyjnej laburzystów Szimona Peresa, historycznego przywódcę Partii Pracy, najbardziej konsekwentnego zwolennika porozumienia pokojowego z Palestyńczykami.

Tematem negocjacji z Szaronem są przede wszystkim zasadnicze linie jego polityki w kwestii palestyńskiej. Punkty wyjścia do rozmów są bardzo od siebie odległe: pierwszy krok w kierunku porozumienia uczynił ustępujący premier: zgodził się publicznie, że ustępstwa, które uczynił dotąd wobec Jasera Arafata nie obowiązują Szarona.

Obserwatorzy w Jerozolimie uważają, że teraz kolej na krok w kierunku laburzystów ze strony Szarona, który nie może utworzyć rządu bez porozumienia koalicyjnego jego mniejszościowego Likudu z Labour Party, partią najliczniej reprezentowaną w 120-osobowym Knesecie (26 mandatów). Szaron zadeklarował, że chce sformować rząd jedności narodowej otwarty dla "wszystkich odpowiedzialnych partii syjonistycznych, zaangażowanych w sprawę pokoju". Ta kategoria obejmuje, zdaniem lidera partii Likud, "od laburzystów po skrajną prawicę".

Utworzył on zespół do prowadzenia negocjacji, który składa się z adwokata Jaakowa Neemana, burmistrza Jerozolimy Ehuda Olmerta i Uziego Szaniego.

78-letni Peres, typowany przez obserwatorów sceny bliskowschodniej na przynajmniej "przejsiowego" następcę Baraka na czele partii, nie odrzuca z góry koalicji, ale stawia jeden podstawowy warunek: kontynuowanie procesu pokojowego.

Anel Szaron w wywiadzie ogłoszonym

w piątek przez izraelskie media deklaruje, że gotów jest podjąć próby jedności w swojej partii, przynajmniej na czas negocjacji w sprawie utworzenia rządu koalicyjnego z Arielem Szaronem, ale nigdy pod presją intyfady (powstania palestyńskiego) i nie w celu zawarcia układu pokojowego, lecz przynajmniej na razie w celu osiągnięcia porozumienia o niestosowaniu przemocy.

Najostrzejsza walka o przyszłe przywództwo w Partii Pracy rozgrywa się wokół rokowań z Arielem Szaronem dotyczących warunków przystąpienia laburzystów do koalicji rządowej. Różnice zdań dotyczą przede wszystkim polityki przyszłego gabinetu Szarona wobec Palestyńczyków.

"Konfrontacja rozpoczęła się" - przyznał 46-letni Awaraham Burg, przewodniczący Knesetu i jeden z najbardziej prawdopodobnych kandydatów na nowego lidera Partii Pracy. Notabene jedyny, który ogłosił publicznie, że pragnie stanąć na czele partii.

W ostrej rywalizacji o przywództwo partyjne uczestniczy co najmniej sześciu jej polityków.

Pretendentami są również Szłomo Ben Ami, dotychczasowy minister spraw zagranicznych, dwaj pięćdziesięcioletkowie, laburzystowski "gołąb", minister sprawiedliwości Josi Beilin, deputowany Uzi Baran, a także Haim Ramon i Ben Elizer.

Sekretarz generalny Partii Pracy, Raanan Cohen, przypomina jednak, że "statut partii określa, iż do chwili nominacji następcy przewodniczącego partii, jego funkcje pełni sekretarz generalny".

Według Cohena, następcą Baraka zostanie wybrany dopiero za cztery miesiące.

Tymczasem Barak wyraźnie postawił sprawę: będą kierował partią do czasu zawarcia ewentualnego rządowego porozumienia koalicyjnego. Potem, na "okres przejściowy", tj. do czasu wyboru swego następcy, chciałby przekazać funkcję przywódcy partii Szimonowi Peresowi, jedynemu politykowi laburzystowskiemu, który ma wystarczający osobisty prestiż, aby może nie tyle pogodzić, ale utrzymać razem różne tendencje w łonie partii.

Miroslaw Ikonowicz (PAP)

16 dokumentów podpisano w czasie wizyty Putina na Ukrainie

Prezydent Rosji Władimir Putin zakończył w poniedziałek roboczą wizytę w Dniepropietrowsku na Ukrainie, podczas której podpisał rekordową liczbę 16 dwustronnych umów.

Najważniejsze dokumenty dotyczą pogłębienia współpracy w kosmosie, przemyśle lotniczym, obronnym i sektorze energetycznym. Nie jest jasne, czego konkretnie dotyczą. Wiadomo tylko, że Rosja i Ukraina znowu połączą swoje systemy energetyczne, co pozwoli Moskwie na eksport energii elektrycznej do państw Europy Środkowej i Zachodniej.

Niektóre ukraińskie stacje telewizyjne z tej informacji wyciągnęły wniosek, że z punktu widzenia Kremla wizytę

można nazwać jako bardzo udaną. Powody do zadowolenia ma też coraz mocniej krytykowany przez opozycję w Kijowie prezydent Leonid Kuczma, gdyż Putin oświadczył, że ma zamiar kontynuować współpracę z Kuczma, mimo ciężkiego na nim podjężenia o zlecenie porwania dziennikarza Georgija Gongadze.

Po niedzielnych demonstracjach, opozycja domagająca się ustąpienia Kuczmy zapowiada kolejne akcje protestu. 25 lutego na centralnej ulicy miasta ma byćwołany trybunał narodowy, który na podstawie wyśniętych przeciwko prezydentowi oskarżeń ma orzec w sprawie Kuczmy wyrok.

Rosyjski dziennik "Izwestia" napisał w poniedziałkowym wydaniu, że wizyta Putina może okazać się kluczową dla Kremla z punktu widzenia geopolityki. "Od rozpadu ZSRR Rosja jeszcze nigdy nie miała tak ogromnej szansy na to, by na czele Ukrainy stanął prorosyjski prezydent. Jeszcze nigdy nie miała tak dużych szans przeciagnąć na swą stronę i jednocześnie odepchnąć od Zachodu europejskie państwo z 52 milionami mieszkańców. Problem tyko w tym, że takim prezydentem może być jedynie Leonid Kuczma" - piszą "Izwestia".

Według gazety, słabość Kuczmy daje Rosji bardzo duże szanse na realizację jej gospodarczych i politycznych interesów, dlatego w interesie Rosji Putin powinien zrobić wszystko, co możliwe, aby wesprzeć słabnącego kolegę. W poniedziałek delegacje udały się do położonych w tym mieście największych na Ukrainie i w byłym ZSRR zakładów raketowych "Piwdenmasz" (Jużmasz), gdzie obecnie produkowane są znane na całym świecie rakiety Zenit, Cyklon i sputniki, a w czasach radzieckich produkowano rakietę strategiczną, Putin zwiedził zakład, po czym w pomieszczeniach fabryki kontynuowano rozmowy dwustronne. (PAP)

USA/Znalazca pieniędzy okazał się uczciwy

Cleveland - Mężczyzna podejrzany o przywłaszczenie sobie paczek z pieniędzmi, które wypadły w śróde z opancerzonego transportera, w piątek dobrowolnie oddał całą sumę - 640 tysięcy dolarów. Paczki z banknotami najprawdopodobniej wypadły z transportera w Cleveland, ponieważ obsługa nie domknęła drzwi. W piątek rano do siedziby banku Rezerwy Federalnej w tym mieście wmaszerował człowiek (którego nazwiska nie ujawniono) i oddał te paczki w nienaruszonym stanie. FBI potwierdziło, że suma zgadzała się co do centa.

Znalazcę przesłuchano i zwolniono, a okoliczności całej sprawy bada prokuratura federalna. (PAP)

Niemcy/ Tragedia w hamburskim domu towarowym

Hamburg - Na oczach przerażonych klientów domu towarowego w Hamburgu 56-letni mężczyzna strzelił w piątek swojej żonie w pierś z pistoletu, po czym sam próbował się zastrzelić. Oboje w stanie krytycznym przewieziono do szpitala. Mężczyzna nie mógł podobno pogodzić się z tym, że małżonka chciała się z nim rozjechać.

Tragedia rozegrała się w dziale spożywczym, gdzie kobieta pracowała jako ekspedientka w stoisku z pieczywem. Mąż przyszedł do niej, przez jakiś czas rozmawiali, później zaczęli się kłócić, aż w końcu mężczyzna wyciągnął broń i dwukrotnie strzelił do żony, a potem do siebie.

Osoby postronne nie ucierpiały. (PAP)

Ateny
Hotel Hilton - Wass. Sofijas 46
tel. 72.39.242

Newsstand/Bookstall
Charilau Trikipi 6-9
tel. 67.76.051

Psychiko
Supermarket MEGA A-B
Ethniki Odos
Tel. 82.36.755

Elliniko
Supermarket Mega A-B
Leof. Wouliagmenis 43-47
Tel. 96.46.749

Kiosk/Księgarnia ELEFTERUDAKI
Na nowym lotnisku "Elefteros
Wenizelos"
Otwarcie - 1 marca 2001 roku

Korfu (Kerkira)
Hotel Corfu Pallas
Leof. Dimokratijas
Tel. 0661.39.485

Patras
Supermarket A-B Wasilopulos
Akti Dimeon
Tel. 061.31.28.60

Patras
Supermarket A-B Wasilopulos
Skrzyżowanie Autostrady Ateny-
Patras&Amerikis
Tel. 061.42.72.83

Mykonos
Kambani 5 - Plac Ag. Kiriakis
Tel. 0289.23.316

Drama
Pl. Elefterijas 17
Tel. 0521.45.930

Saloniki
Ag. Sofijas 37
Tel. 031.28.70.72

Serres
Papapawlu 13
Tel. 0321.23.278

Katherini
Irinis 14
Tel. 0351.75.051

Sieć sklepów Prasy
Zagranicznej
i Greckiej z najbogatszym
wyborem gazet,
czasopism i książek
kieszonkowych

Chociaż przewalili się cały XIX wiek podbojów kolonialnych i następny XX rewolucji technologicznej – wkraczamy w wiek XXI w podobnym szyku, jaki się uformował dwieście lat temu.

Z czego się bierze dobrobyt

Światowe Forum w Davos to ciągłe poszukiwanie recepty na ubogacenie narodów. Dziś o rozwoju państwa decyduje nie liczba ludności, rozległa powierzchnia, zasoby naturalne czy siła armii, ale sprawność ekonomiczna, nazywana chętnie zdolnością konkurencyjną. Zdolność konkurencyjna – jak ją zwiększyć? Jak ma ją zwiększyć Polska – kraj ciągle na dorobku, u dołu tabel? Czy jesteśmy skazani na trzecią ligę? Z ponad dwustu seminariów i dyskusji na różne tematy odbytych w Davos wynika dla nas wniosek taki, że w Polsce poprawić trzeba wszystko: oświatę i kształcenie, opiekę zdrowotną, środowisko naturalne, warunki biznesu, pobudzić inicjatywę pracowników, udoskonalić prawo. Czy z naszym tempem rozwoju, jednym z najszybszych w Europie, ale też z naszą kiepską spuścizną materialną i moralną mamy szanse w światowej konkurencji?

Autor słynnej książki „O przyczynach bogactwa narodów” i ojciec współczesnego liberalizmu Adam Smith byłby zdziwiony, że dwa stulecia po jego śmierci dociekania nad tematem jego książki wciąż trwają: dlaczego jedne narody radzą sobie lepiej niż inne? A jeszcze dziwniejsze, że w superlidze narodów karty zostały rozdane za jego życia: wszystko się zmieniło, a zmieniło się tak niewiele. Chociaż przewalili się cały XIX wiek podbojów kolonialnych i następny XX rewolucji technologicznej – wkraczamy w wiek XXI w podobnym szyku, jaki się uformował dwieście lat temu.

Dwieście lat temu Ameryka nie była jeszcze światowym mocarstwem, ale już wyzoliła się spod władzy Anglii, a procent ludzi zamożnych miała większy niż Europa. Rosja chłonęła zachodnie nowinki, ale zarazem broniła się przed nimi i to skutecznie, więc pozostała krajem nierozwiniętym. Hiszpania władała całym kontynentem Ameryki Południowej, ale wkrótce Napoleon obnażył jej słabość. Wybili się do czołówki dobrobytu Szwajcarzy i Skandynawowie, a sto lat później Japończycy i parę innych „tygrysi” krajów Dalekiego Wschodu – ale to właśnie wyjątki. W cieplej strefie podzwrotnikowej pracuje się mniej i żyje gorzej niż w chłodnych okolicach bliżej biegunów: największa bieda panuje w Afryce, potem idzie Azja Południowa i Ameryka Łacińska. Na obszarze Europy, która nas najbardziej interesuje, wiele się nie zmieniło: linia Łaby oddziela bardziej pracowity, lepiej zorganizowany i zamożniejszy zachód i północ od zubożonego, rozbałaganionego i biedniejszego wschodu, który po tradycje swojego rozkwitu musi sięgać aż cztery stulecia wstecz.

W górę, w dół - ranking potencji wzrostu

A teraz spójrzmy na mapę zamożności, czyli produktu narodowego brutto na głowę mieszkańca (liczone rzetelnie według siły nabywczej, a nie sztucznego przeliczania kursu wymiany). Siedem narodów, które przekraczają 30 tys. dolarów, to z wyjątkiem Japonii zasiadła strefa dobrobytu: Luksemburg, Szwajcaria, USA, Norwegia, Islandia i Dania. W następnym przedziale 20–30 tys. mieści się czternaście krajów: Europa Zachodnia plus Singapur, Hongkong, Kanada i Australia. Potem idą biedniejsze kraje Unii Europejskiej, reszta azjatyckich tygrysów i wreszcie około 30 miejsc w tabeli zaczyna się kraje postkomunistyczne: najpierw Czechy (11 300 dolarów), potem Słowacja (8300), Węgry (7400), wreszcie my z wynikiem 6800 dolarów. Listę zamykają Chiny, Indonezja, Ukraina, Indie, Zimbabwe i Wietnam – wszyscy z wynikiem trzytyśnym.

Co zrobić żeby Polska była konkurencyjna - opinie ekspertów

Jednych zamożność rozleniwia, innych bieda dopinguje – nie ma jednoznacznego wzorca. Produkt na głowę Chińczyka rósł przez minioną dekadę w zawrotnym tempie 8,75 proc. rocznie, podczas gdy Ukraińca spadał o 10,7 proc. Gdyby te tendencje się utrzymały, Chiny w ciągu dwóch lat przegonią Ukrainę, a w ciągu dziesięciu lat Rosję, której produkt na głowę kurczył się w tempie 6,4 proc. (ale w ostatnim roku wzrósł o 3,3) i wynosił 4000 dolarów. Zmieni się wreszcie cała mapa gospodarcza i polityczna świata, bo zachodnie demokracje przemysłowe rozwijają się w tempie 1, 2, najwyżej 3 proc. rocznie (USA w minionym roku o 3,2 proc., ale już zwalnia).

Dziesięć lat po upadku muru berlińskiego i zainicjowaniu – z różną konsekwencją – reform ustrojowych wszystkie kraje postkomunistyczne tkwią mniej więcej tam, gdzie i tak by tkwiły. Wprawdzie Polska ma najlepsze tempo wzrostu na długim dystansie (3,4 proc. w 10 lat), a Węgry wysunęły się przed nas w sprincie (w minionym roku 4,4 proc.), ale inni też nie stoją w miejscu i nieprędko się do nich zbliżymy. Pouczający jest przykład Węgier, które, jak długo mogły, unikały reform i potem słono za to zapłaciły dewaluacją forinta i spadkiem poziomu życia, osiągając średnie tempo dekady zaledwie 0,6 proc. Bułgaria, która związała swoją walutę lewa z marką niemiecką, żeby nie ulec pokusie poluzowania polityki pieniężnej, osiągnęła wprawdzie w ub. roku 3-procentowy wzrost, ale w dziesięciolecie 3-procentowy spadek. O Rumunii trudno cokolwiek dobrego powiedzieć.

Skupione wady, rozproszone zalety

Czy można jednoznacznie określić, które narody są bardziej konkurencyjne, które mniej, a tym samym porównać ich szanse w światło

wym wysiłku? O próbę zestawienia rankingu pokusiło się Światowe Forum Ekonomiczne i Instytut Rozwoju Międzynarodowego Uniwersytetu Harvarda (kierowany przez prof. Jeffrey'a Sachsa). Na „Raport o światowej konkurencyjności” składają się dane dwójakiego rodzaju: twarde dane liczbowe (w rodzaju stopy wzrostu produktu narodowego brutto, gęstości sieci dróg czy korelacji między zamożnością społeczeństwa a przeludnieniem miast) oraz opinie naukowców i ludzi biznesu, zebrane w drodze ankiet (stopień oszustw podatkowych, poziom nauczania matematyki lub łatwość uruchomienia nowego przedsiębiorstwa).

W obecnej i przewidywanej zdolności konkurencyjnej w pierwszej dziesiątce przewijają się te same kraje: USA, Finlandia, Singapur, Niemcy, Holandia, Szwecja, Irlandia, Szwajcaria, Hongkong. Mimo różnic, które je dzielą (bo są tu zarówno kraje wolnorynkowe, jak i „socjalne”), łatwo wskazać podobieństwa: wszystkie są otwarte na konkurencję, wszystkie mają niezależną od rządu politykę monetarną i wszystkie sporo wydają na naukę.

Kraje postkomunistyczne nie błyszczą, niestety, niczym szczególnym. Wybijają się Węgry (26 miejsce w tabeli wzrostu potencjalnego, awans w stosunku do ub. roku o 12 pozycji), Czesi zajmują 32 miejsce, Polska – 35 (awans o 8), Słowacja – 39. Mniej więcej te same miejsca zajmujemy w tabeli obecnej zdolności konkurencyjnej. Ukraina i Rosja w tej i wielu innych tabelach walczą o ostatnie miejsca w szóstej dziesiątce z Boliwią, Ekwadorem i Zimbabwe. Słabość Polski to nie tylko przestarzała technologia czy kiepska infrastruktura, czyli bezpośrednia spuścizna przeszłości – ale nadmiar regulacji na rynku finansowym, zmienne przepisy prawne i fatalne stosunki między zarządcami a pracownikami. Zalety naszych krajów są bardziej rozproszone. Polska uzyskała stosunkowo dobre noty za gęstość linii kolejowych (badacze zapewne nie wiedzieli, że właśnie likwidujemy nierentowne odcinki torów), wysoką stopę inwestycji, niskie opłaty za spór sądowy i łatwość uzyskania

kredytu. Czechy – za płynny kurs wymiany waluty, niskie cła, niską stopę oszczędności i ochronę patentową. Węgry też za ochronę patentową, niskie podatki od przedsiębiorstw, stosunek płacy do wydajności pracy i wysoki poziom nauczania matematyki. Słowacja za wysoką stopę inwestycji, rozwój handlu elektronicznego, współpracę uniwersytetów z przemysłem i stopę oszczędności. Autorzy komentarza do tabel konkurencyjności wyrażają wprawdzie ostrożną nadzieję, że niekiepskie miejsca krajów Środkowej w nauczaniu matematyki i jeszcze lepsze w procencie kobiet wśród studentów uniwersytetów mogą nas w przyszłości wysunąć nieco wyżej – ale niestety żadne inne dane tej nadziei nie podtrzymują. Właśnie dane o nakładach na badania i rozwój: Szwecja, Korea, Japonia, Finlandia, USA i Szwajcaria wydają ponad 2,5 proc. produktu narodowego, a kraje postkomunistyczne od 0,6 do najwyżej 1,2. Może trzeba pogodzić się z gorzką prawdą, że czas gwałtownych ucieczek z peletonu się skończył i że mocno pedałować, żeby chociaż obecną pozycję utrzymać.

Polskie piekło

Dziesięć lat, które jedni zmarnowali, inni się uszarpali, a peleton niewiele się zmienił. Co zatem decyduje o bogactwie jednych narodów, a biedzie innych? Dlaczego wyroby japońskie, pół wieku temu uważane za tandetę, szybko zyskały reputację najwyższej jakości, a Polska ani żaden kraj postkomunistyczny nie może zostać „drugą Japonią”? Czy i jaki wpływ na ostateczne rezultaty gospodarcze mają względy etniczne, kulturowe, religijne, instytucjonalne, obywatelskie? Czy np. przysłowiowe „polskie piekło”, zawiść i marnowanie talentów, osłabia jedynie nasze wyniki – czy też jest zjawiskiem uniwersalnym, tylko występuje pod różnymi nazwami? I w ślad za tymi pytaniami jeszcze jedno, kluczowe, bo już nie teoretyczne: czy jeśli wreszcie będzie nam dana szansa od losu, członkostwo w Unii Europejskiej – wykorzystamy ją i doszłujemy w tabeli narodów do innych – czy okażemy się przypisani do

skromnego miejsca w trzeciej lidze?

Są w tej Unii wzorce obydwu dróg. Irlandia, dawniej peryferyjny i zabiedzony kraj, o którym słyszano tylko, że stamtąd pochodził ósmy nowojorski policjant – wykorzystano unijne fundusze, rozwinęła sieć szkół i front nowoczesnych technologii, bije rekordy Europy w tempie rozwoju (w minionej dekadzie 5,6 proc. rocznie), a w miejsce ogłoszeń firm ułatwiających emigrację do USA pojawiły się zdjęcia irlandzkich studentów z hasłem „zatrudnij ich zanim oni ciebie zatrudnią”. A z kolei Grecja, która fundusze raczej przejadała, niż zainwestowała, podniosła wprawdzie poziom życia swoich mieszkańców do 12 tys. dolarów na głowę, ale tempo wzrostu ma słabutkie, 1,5 proc. Ateny zdecydowały się na przyłączenie drachmy do euro, co oznacza poddanie się surowszej dyscyplinie finansowej – znak, że rząd grecki wydożał.

Politycy mówią zazwyczaj jednym tchem o konkurencyjności i o równości, ale korzyści w postaci głosów wyborczych przynoszą tylko te drugie hasła. Jeżeli jednak spytać nie ogół, a biznesmenów i ekonomistów, jaką notę wystawiają systemowi podatkowemu swojego kraju – okazuje się, że trudno te dwa względnie połączyć. System „sprzyja inwestowaniu i podejmowaniu ryzyka” najbardziej w azjatyckich tygryśkach – Irlandii, Holandii, USA (od 4,5 do 6,5 w skali 1–7), ale już mniej w Anglii, Finlandii, Austrii, Chinach, Izraelu i pierwszym z postkomunistów, czyli na Węgrzech (od 3,4 do 4). Pozostałe bogate kraje Europy Zachodniej przestają być bogate, jeśli nadal z notami 2,1 do 2,7 (najgorsze to Francja, Włochy, Niemcy) będą się plasować nawet poniżej Polski (2,8), Słowacji i Czech (po 3,0).

Naród zdolny do walki konkurencyjnej o lepsze miejsce w peletonie powinien być także konkurencyjny wewnątrz swego kraju. Może to nie jest sympatyczne, ale nieuniknione. Tymczasem u nas ciągle silny jest kult średniej: kto jest poniżej, a domaga się podwyżki płac, ma zagwarantowaną sympatię publiczną. Czy nie jest charakterystyczne poparcie dla strajku pielęgniarek? Przytakiwali ich żądaniom ludzie, którzy będą musieli płacić wyższe podatki, ale odruch solidarności jest silniejszy niż chłodna kalkulacja. Nie jesteśmy społeczeństwem konkurencyjnym – raczej już konformistycznym.

Iryda nie ustępuje

Badania międzynarodowe usiłują uchwycić stopień zróżnicowania, co mniej więcej odpowiada konkurencyjności, mierząc dystans między najbogatymi a najbiedniejszymi 20 proc. w społeczeństwie. Zwolennicy równości znajdą liczby dla poparcia swoich poglądów: Luksemburg, jedno z najbogatszych państw świata o świetnym tempie rozwoju 4 proc., ma umiarkowany dystans między bogatymi a biednymi (4,8 punktów na skali od 1 do 7), a przy tym znacznie poprawił położenie najbiedniejszych (5,2). Czy jednak ten komfort da się utrzymać, odkąd nowa konwencja podatkowa odbierze Luksemburgowi przywilej bezpiecznego schronienia dla kapitałów, które chcą uniknąć opodatkowania? Podobnie, choć już nie tak jaskrawo egalitarna, polityka podatkowa i socjalna daje dobre wyniki w krajach skandynawskich (najlepsza jest Dania).

Spójrzmy jednak na kraje, w których rozpiętości między biednymi a bogatymi rosą. Będzie tam zarówno Irlandia (5,7), nastawiona wyraźnie na szybkie tempo wzrostu, zdecydowana płacić cenę społeczną za wyniki gospodarcze, jak Ukraina z identycznym wskaźnikiem dystansu, ale ujemnym wynikiem ekonomicznym. O ile w wypadku Irlandii społeczeństwo może usprawiedliwić wysokie dochody tych, którzy ciągną cały kraj w górę – to czym się będą bronić „nowi Ukraińcy”? Polska (5,1), Czechy (5,9), a jeszcze bardziej Węgry (6,1) chciałyby poprzez znaczne różnice dochodów wykrzesać z ludzi energię i przedsiębiorczość, zamulone przez lata socjalizmu, z kolei mniej środków kierując na poprawę losu najbiedniejszych (odpowiednio 3,5, 3,5, 3,1 punktu) – ale wyniki są dalekie od oczekiwań. W Chinach mówią się wciął o socjalizmie, w Rosji o kapitalizmie; różnicę trudno byłoby poznać po

dystansie, w obu krajach bardzo dużym (Rosja 5,8, Chiny 6,2), ale podczas gdy sytuacja chińskich biedaków wyraźnie się poprawia (4,2), Rosjanie mają noty niemal najgorsze (2,2).

Wyniki Polski są dalekie od romantycznych być może, ale dość powszechnych nadziei z początku dekady. Balcerowicz liczył, że przy tempie wzrostu 8 proc. rocznie dogoniemy Zachód w bodaje 20 lat. Dzisiaj wiemy, że takie tempo, choć możliwe nie tylko w Chinach, ale i w Irlandii, dla nas jest nieosiągalne. Dyskusje o naszych szansach toczą się na ogół na wysokim piętrze syntezy, ale przecież wielkie procenty rozwoju składają się z małych produktów, transakcji, innowacji. Warto by odpowiedzieć sobie, dlaczego ośmiomilionowa Szwecja może zbudować samolot światowej klasy Gripena, a my mamy kłopoty z Irydą? Dlaczego automaty telefoniczne na kartę magnetyczną musimy sprawdzić z Włoch, telefony komórkowe z Finlandii, wagony metra z Hiszpanii, a kasowniki do tramwajów z Francji? Odpowiedzieć nie ogólnikami, nie metaforami, ale konkretnie: czy nasza blacha jest grubsza, czy nasze kable gorzej przewodzą prąd, czy nasi robotnicy nie potrafią dokręcić śrubki, czy nasi inżynierowie nie umieją dobrać właściwych narzędzi, a może nasi menedżerowie nie wiedzą, jakie patenty

zobaczyć robotników drogowych w innej pozycji niż siedząca. Przedsiębiorca budowany skarży się, że nie może swoich robotników nauczyć myć po pracy betoniarki, zostawiając z zaschniętą zaprawą. Z kolei bank skarży się na przedsiębiorców, że kiedy ich eksport się kurczy, bo produkt wychodzi z mody – zamiast szukać nowego, domagają się dewaluacji złotego. Komputery są już w każdym biurze, ale spraw zapomnianych i zaległych nie mniej. Za to urzędników więcej, niż kiedy mieliśmy obok siebie dwa aparaty, partyni i administracyjny. Ministrowie żwawo zabiegają wokół swoich domków, gorzej z naszymi domami. Tak wiele się zmieniło – i tak niewiele. Polski dziennikarz pytał kiedyś japońskiego profesora, zajmującego się sprawami wydajności pracy, na czym polega tajemnica sukcesów jego kraju. – Jesteśmy biednym narodem, natura nam poskapila swoich darów... – Ale są kraje biedniejsze, a mimo to mniej sprawne. – Wojna nas nauczyła, że tylko pokojową pracą... – My też przecierpieliśmy wojnę. – Nasza religia nas uczy... – My też jesteśmy religijni. Po jeszcze paru próbach odpowiedzi profesor rozłożył ręce: – Trzeba być Japończykiem, a reszta się jakoś sama ułoży.

Adam Smith powiedziałby, że bogactwo narodu nie zależy od jednej więcej ustawy czy jednego mniej roku wyczekiwania na UE. A gdyby nawet, to członkostwo w Unii nie będzie wyciecznikiem, a wprost przeciwnie, wystawi nas na jeszcze ostrzejszą konkurencję. Konkurencja wymaga cięższej czy może bardziej intensywnej pracy i niskich kosztów, a za to większych inwestycji w modernizację wyrobów. Oraz jeszcze czegoś, co trudno nazwać, ale co wyraźnie odczuwamy: jeżeli jeden, drugi i trzeci Polak zrobią coś porządnie, czwarto, piąto, a najdalej szósty zepsuje efekt ich pracy, bo zapomni, nie dokręci, zrobi po swojemu. A jeżeli nawet cała szóstka wykona swoje obowiązki wzorowo, pojawi się ślodym, urzędnik, radny albo poseł, który powie: wolny rynek, owszem, ale nie chaos! – i ujmie sprawę w swoje ręce.

Czy jego ingerencja musi się skończyć źle?

Na niedawnej konferencji zorganizowanej przez liberalny Instytut Badań nad Gospodarką Rynkową przedstawiono mechanizmy, jakie wyniosły do czołwki przodujące kraje świata: wszędzie, od USA po Tajwan i od Francji po Japonię, były to programy rządowe, zamówienia zbrojeniowe, polityka celną. Niektóre referaty sugerowały, że Polska powinna także otoczyć branżę prorozwojową szczególną opieką. Zgoda, tylko mało kto odważy się powiedzieć, że trzeba tego dokonać kosztem zmniejszenia wydatków typu socjalnego. Nadmierne rozbudowanie państwa nie jest przyjacielek rozwoju gospodarczego. Bez zdziwienia przyjmujemy wyniki różniczkowych ankiet, że urzędnicy faworyzują jedne firmy kosztem innych (Dania, Holandia, Finlandia, Singapur prawie wcale, ponad 5 pkt.); ale na oświeć tawce Filipiny, Rosja, Boliwia, Ukraina i

Czechy poniżej 2,7, a Polska i Węgry pośrodku 3,4). Oraz że oprócz podatków ludzi biznesu uwierają nadmiernie rozbudowane regulacje (mało dotkliwie w Luksemburgu, Singapurze, Finlandii, Irlandii i Hiszpanii – powyżej 4,3, średnio na Węgrzech, Słowacji, Polsce, Czechach i Rosji – 3,3 do 3,8, mocno w Chinach, Wenezueli, we Włoszech i na Ukrainie – 2,3 do 2,6). Ale w trzech co najmniej sprawach państwo jest nie do zastąpienia, co widać u nas po dziesięciu latach prób, sukcesów i błędów.

Edukacja – chodzi nie tylko o niekwestionowaną zasadę sprawiedliwości, o równy dostęp do wykształcenia, ale o ogólny stan wiedzy, a więc i sprawności, i umiejętności dostosowania się do zmian całego społeczeństwa. Bezpieczeństwo – nie ma wprawdzie kraju wolnego od zbrodni, ale złodziejstwo i bandytyzm paraliżuje u nas pewne formy działalności gospodarczej i zniechęca cudzoziemców.

Sądownictwo – czyli też bezpieczeństwo, ale obrót gospodarczego. Rozprawiemy o polskim kapitale, ale jak on się zmienia, jeżeli prawa ciągle się zmieniają, a ewentualne zatargi między współnikami czekają na rozprawę sądową po kilka lat. Szkoda, że nie ma współczesnego Adama Smitha. Spór o przyczyny bogactwa narodów przybiera formę walki ideologicznej, chociaż nikt już nie twierdzi, że gospodarka planowa jest lepsza od rynkowej. Dyskusyjnie pozostają jednak proporcje działania sił rynkowych i regulacji administracyjnych. Prawa i obyczaje Unii Europejskiej zakreślają z grubsza przedział, w jakim Polska musi pomicieć swoje rozwiązania ustrojowe – ale też z chwilą, kiedy do Unii wjdziemy, nasze doświadczenia i nasze sukcesy będą kształtowały wzorce dla innych. Narody, niezależnie od procesu integracji, długo jeszcze pozostaną podmiotami gry o lepsze miejsce pod słońcem.

Świadectwo pełne jedynek

Co z tego, że jesteśmy wielkim producentem i eksporterem telewizorów, kiedy Węgry robią otwarcze DVD, na których lepiej się zarabia. Węgry z pewnością zardroszczą Finom, którzy usadowili się mocno na rynku telefonów komórkowych, a to wyrób z wielką przyszością, lepszy niż DVD. Finowie – Amerykanom, którzy przodują w innowacyjności, a tylko ona zapewnia trwałe miejsce w czołowie. Na zęsurce USA aż roi się od jedynek, które w tym wypadku oznaczają pierwsze miejsce wśród wszystkich państw, czyli stopień najwyższy: za innowacje, za kapitały wysokiego ryzyka, za marketing, za handel elektroniczny, za tani koszt podróży lotniczych, za Internet i wreszcie za drenaż mózgow, czyli ściąganie do siebie fachowców z innych krajów. USA ustępuje pierwszego miejsca Finlandii w rankingu obecnej konkurencyjności, ale wyprzedza ją w nadziejach na przyszłość.

Finlandia z kolei, wyraźny beniaminek tegorocznego rankingu, ma jedynek za rozwój technologii, badania i wzornictwo, za stabilność i dostępność rynku kapitałowego, za niezależność urzędników służby cywilnej, organizację ochrony zdrowia, dostęp do Internetu i oczywiście za gęstość sieci telefonii komórkowej.

Zrozumiałe, że nawet przy narodowej zgodzie na poświęcenia i najbardziej wnikliwym naśladownictwie czołwki kraje ze środka tabeli nie są w stanie jej dogonić. Dobrze, jeśli mogą dorwać się do produkcji wyrobów, które wyszły z laboratoriów w ciągu ostatnich lat, a nie dziesięcioleci. Niektórzy uważają, że kraj taki jak Polska powinien wybrać sobie jakąś branżę i w niej się specjalizować. To ryzykowne, bo tempo rozwoju może najlepszy dzwoniwy wybór uczynić błędnym jutro. Ciągły postęp jest przemącający, ale polityka ochrony zawodów i przemysłowy odchodzący do historii – samobójcza. Gdybyśmy ulegli głosom niechętnym otwarciu na świat i podtrzymywali stare kopalnie, stare huty, a może jeszcze warsztaty bednarskie, gancarskie i kolodziejskie – za kilka lat znikniemy z kolejnego raportu o konkurencyjności.

Andrzej Krzysztof Wróblewski

„POLITYKA”

Współpraca Agnieszka Zagner

W artykule wykorzystano The Global Competitiveness Report 2000, World Almanac 2000 i materiały ostatniej konferencji Instytutu Badań nad Gospodarką Rynkową w Warszawie.

Tropami tradycji

Karnawał – mięsopust lub apokries

XIX-wieczna litografia przedstawiająca karnawałowych przebierańców z Wenecji

dokończenie ze strony 1

Ale idąc zawiłymi tropami, meandrami tradycji, raz odbiegającymi od norm ogólnych, raz zbiegającymi się nieoczekiwanie w jakimś szczególe, idąc śladami ludzkich zwyczajów kształtowanych przez różne wpływy wewnętrzne i zewnętrzne i kształtujących nasze dziedzictwo kulturowe, możemy z pewnością dojść do takiego wniosku – gdzieś głęboko w historii kultury i tradycji tkwią klucze otwierające każde wrota, uchylające przed nami bram do każdej, wydawałoby się często niewytłumaczalnej już zagadki. Czasem klucze te znaleźć można stosunkowo łatwo, czasem zaś są one porzucone na dnie jakiejś głębokiej i przepastnej studni pamięci ludzkiej i wtedy trzeba poświęcić wysiłku pokoleń i dokonać szczegółowych, dociekliwych badań, by móc je wreszcie odnaleźć. W przypadku *karnawału* nie jest to znowu aż tak trudne, a rzecz całą ułatwia nam w Grecji dosłowne tłumaczenie powyższego tropu słownego *carne+vale* na greckie *apokria* wywodzącego się od *apo+kreos* – co oznacza właśnie „oddalenie się, powstrzymanie się od mięsa”. Zwróćmy uwagę na fakt, że Grecy używają nadal obydwu określeń: *karnawali* oraz *apokries*, podczas gdy na przykład w Polsce dziś już nie mówi się tak często o *zapustach* (no, może jeszcze wtedy, gdy używa się tej nazwy jako terminu należącego do folkloru), a już tym bardziej nie używamy dziś w Polsce przestarzałego dla nas nazwy *mięsopust*. Dlatego też w Grecji mamy bliżej do wyjaśnienia tej zagadki nazwy będącej w konflikcie z rzeczywistością. A więc odnotujmy, że Grecy określają mianem *karnawali* głównie wszelkie zabawy dotyczące przebierańców, maskarad, wesołości i wyrażania rubasznego, czasem i zdroźnego, typowo ludowego humoru. *Apokries* zaś, to okres trzech tygodni poprzedzających tygodnie Wielkiego Postu, gdyż jak się okazuje w dawniejszych czasach bogobojni chrześcijanie pościli nie przez cztery, ale aż przez siedem tygodni. W świadomości ludu więc, *apokries* pozostał pewnego rodzaju okresem pożegnania z uciechami tego świata oraz z obżarstwem, pewnego rodzaju przygotowaniem duszy i ciała na mający nastąpić długi okres wstrzemięźliwości od wszelkiego rodzaju radości doczesnych. Nadal

wielu Grekom nie pozostaje obcy podział *apokries* na tzw. *Triodio* – trzy tygodnie: otwierający, rozpoczynający i zamykający *apokries*. Pierwszy tydzień zwany jest *profoni* – „obwieszczający”, gdyż istniał dawniej zwyczaj obwieszczania nadejścia *apokries*, drugi tydzień znany jest pod nazwą *kreatini ewdomada* – tydzień mięsny, gdyż spożywano

Gier i Korele na Skiros

wtedy mięso przez cały okrągły tydzień, ze środą i piątkiem włącznie (inaczej dni te były dniami postnymi – to informacja dla tych, którzy z postem nigdy nie mieli do czynienia, a niechby się zastanowili, ta okresowa wstrzemięźliwość działa naprawdę oczyszczająco na duszę i ciało), a na koniec trzeci tydzień *apokries* nosi nazwę *tirini*, czyli „serowy”, i podczas tego tygodnia królują na stołach i w żołądkach greckich wszelkiego rodzaju sery. Jak można zaobserwować obyczaje różnych kultur często w przedziwny sposób zawierają jakieś podobne elementy. A więc świętowany w dawnej Polsce „Mięsopust”, znany też pod nazwą *ostatki* lub *kuse dni*, to były właściwie trzy ostatnie dni zapustne poprzedzające okres

postu, a nie jak w greckiej tradycji całe trzy ostatnie przed Wielkim Postem tygodnie. „Mięsopust” świętowano w niedzielę, poniedziałek i wtorek do północy, a potem następowała już Środa Popielcowa będąca jednocześnie początkiem postu poprzedzającego okres świąt wielkanocnych. Polski *mięsopust* obchodzony był hucznie i z typowo naszą rodzimą fantazją, a więc były sute uczyły, zdrowa pijatyka, tańce do białego rana, szalone zabawy, kuligi, maskiary wyobrażające chłopów, Żydów, Cyganów, a także przedstawiające niedźwiedzia, kozę, konia czy boćka. Karnawałowy „mięsopust” znany był w wielu krajach europejskich i był on wszędzie podobnie świętowany. Sądzić można, że zwyczaj ten w prostej linii był echem tradycji starożytnych saturnaliów i bachanaliów, ale czy aby tylko?

Greckie *apokries* już w okresie bizantyjskim zaczęły nabierać prawdziwie karnawałowego charakteru. Z czasem przebierańcy i maski zaczęły pojawiać się nie tylko w Europie, ale i wśród innych narodów. Karnawałowa maskarada wydaje się być jednak dużo starszym obyczajem i jej łączenie z tradycjami chrześcijańskimi jest raczej wtórne. Zgodnie z głęboko zakorzenioną wiarą naszych nieziemiernie odległych w czasie przodków, nałożona maska przydaje swych cech osobie ją noszącej. A nasi przaprzodkowie szczególnie kult wykazywali w stosunku do masek wyobrażających tych, którzy odeszli już z tego świata. Ich założenie miało za zadanie przywołanie umarłych do grona żywych. Te prastare wierzenia w możliwość odwiedzania przez umarłych świata żywych, potwierdzone są przez fakt, że w wielu miejscach na prowincji zachodniej Europy, jeszcze aż do XIX wieku wierzone, że dusze zmarłych były w stanie wmiszać się w rzesze młodych przebierańców, tak, że niektórzy z nich z tego powodu bywali ponoć nawet w niebezpieczeństwie porwania ich do świata podziemnego. Grecja wśród tych wierzeń nie pozostawała jednak w tyle, gdyż tutaj pierwszy tydzień *Triodiu* zwany był także *amoliti* lub *apoliti* (wyzwalający, oswobodzający), gdyż zgodnie z wierzeniami

zawładnąć światem żywych, tak, by przekazać na ziemię swą płodną żywotność. Z tego też to właśnie powodu, młodzi ludzie przebierali się, często zakładając nawet ubiór na lewą stronę, gdyż wierzone, że na tamtym świecie wszystko musi być odwrotne niż w świecie żywych. W ten sposób „zapraszano” duchy do odwiedzenia wioski, a działo się to właśnie w okresie, w którym głównym pożywieniem było mięso, a więc zimą, wtedy, gdy zmarznięta ziemia nie mogła być tak płodna jak w letnim okresie wegetacji roślin. I dalej według prehistorycznych obrzędów i ceremoniałów owe duchy miały za zadanie wynagrodzić teraz żywym, dzięki którym mogły znów cieszyć się pobytom na ziemi, ich trud sprowadzenia ich tutaj, obdarzając ludzi z wdzięczności wszelkim urodzajem. Takie obyczaje rozpowszechnione były szczególnie na całym obszarze kultury celtyckiej, gdzie wierzone, że śmierć jest w swej istocie jakby wielką studnią przechowującą w swej głębinie wszelkie przejawy życia i dostatku. Podobne wierzenia odnotowywano i wśród innych narodów, także i w świecie greckim, gdzie nie szukając daleko, dowodem na ich istnienie może być kult boga wina, ale zarazem i płodnych sił natury oraz planów - Dionizosa, obchodzony między innymi podczas mających miejsce w lutym lub marcu Antesterii lub obchodzonych w styczniu lub w lutym świąt Lenaji, podczas których dusze zmarłych także nawiedzały żywotowo wesołą się ziemię.

Te pogańskie praktyki i obyczaje przejęło później także i chrześcijaństwo (mimo wielu sprzeciwów ze strony Kościoła), lecz z czasem począł zmieniać się ich charakter, gdyż wraz z rozwojem myśli ludzkiej nastąpiły zmiany w procesach produkcyjnych i przestawienie sił produkcyjnych. Stało się to dzięki stopniowemu doskonaleniu narzędzi rolniczych, a później wprowadzaniu maszyn, i wtedy już siłą rzeczy obyczaje te coraz bardziej zaczęły tracić swój charakter tajnej ceremonii, nabierając jednocześnie cech czystej zabawy, rozrywki, tak wśród mieszkańców zapadłych peryferii, jak i wśród ludności dużych ośrodków miejskich, takich jak Wenecja, Kolonia, Bazylea, Rio de Janeiro i inne.

Wyjątkowo huczne obchody karnawału w brazylijskim Rio de Janeiro tłumaczyć na przykład można by tym, że grupy biedoty miejskiej, szczególnie licznie zamieszkującej okoliczne slumsy, przynajmniej w tym czasie, podczas tych wesołych zabaw mogły zapomnieć choć na chwilę o swym tragicznym położeniu. Stąd też ten wyjątkowy entuzjazm brazylijskiego karnawału, entuzjazm zaraźliwy rozszedł się na inne ośrodki Brazylii i zasłynął daleko w świecie.

Ale jednak *apokries*, a może powiedzmy raczej, maskaradowy charakter karnawału, nie zrodził się w dużych ośrodkach miejskich, choć szczególnie w niektórych z nich, jest on niezwykle popularny i ich sława rozszedła się już po całym świecie. Któż z nas Europejczyków, nie chciałby choć raz w życiu móc uczestniczyć w karnawałowych szaleństwach Wenecji? Załóżmy, że brazylijska żywotowość i nieokiełznana spontaniczność nie leży aż tak bardzo w naszym, szczególnie nas, ludzi Północy, charakterze, to jednak weneckie zabawy karnawałowe już jak najbardziej są w zasięgu naszych marzeń.

Zwyczaje karnawałowe w Grecji

Dzisiaj obchody karnawału w Grecji to trzy tygodnie szalonej zabawy, rozpoczynające się w siódmym tygodniu przed Wielkanocą. Jeden z największych karnawałów w rejonie Morza Śródziemnego odbywa się w Patrze. Stynie on z parady rydwanów i balów przebierańców, a w ostatnią niedzielę wypadającą przed Wielkim Postem ma miejsce centralna barwna, pełna niespodzianek i zabaw parada. Karnawał w Patrze ma najdłuższą, bo sięgającą już 172 lat tradycję. To, co najbardziej zapada w pamięć z karnawału ateńskiego, to z całą pewnością,

ukochany przez Ateńczyków, przemily obyczaj wzajemnego walenia się po głowie plastikowymimiotkami.

Greckie Apokries to jednak nie tylko znane wszystkim obchody karnawału w Patrze, czy karnawał ateński, koncentrujący się szczególnie w dzielnicy Moschato. Istnieją prowincjonalne centra tradycyjnych obchodów karnawału greckiego, stanowiących część żywego folkloru i żywych do dziś tradycji przeniesionych w czasie jeszcze z okresu pogańskich wierzeń ludowych.

Szczególną uwagę wśród tych zwyczajów zwracają obchody karnawału np. w Macedonii, zwłaszcza w Naoussie, gdzie organizowane są maskarady zwane *boules*, lub w Socho – górskiej miejscowości leżącej na północno-wschód od Salonik. Także na wyspie Skiros w archipelagu Sporad można w tym czasie przyglądać się dość przerażającym *kozim tańcom*, ciekawie również prezentują się zwyczajnie karnawałowe kontynuowane w malej miejscowości Agiasos na wyspie Lesbos lub zabawy karnawałowe na Wyspach Jońskich, a już zwłaszcza na Kefalonii.

Udajmy się więc najpierw na Skiros

Bohaterami tamtejszych zabaw jest para *Gieros* (nazwijmy go *Starcem*) i *Korela*. Oboje są przebraniymi mężczyznanami. Szczególnie ekwipunek Starca jest bardzo skomplikowany. Zakłada on na siebie między innymi wielbny rodzaj podkoszulka hojnie wyszywanego ozdobnymi haftami, na to narzuca inne wielbne odzienie, o grubym i długim włosie, z ogromnym kapturem okrywającym szczelnie głowę. Pod spód wchodzi poduszka imitująca garb, a na nogi zakłada tzw. *trochadia*, rodzaj miejscowego obuwia szytego ze skór zwierzęcych. Całość tego stroju dopełnia oczywiście maska, cała wykonana ze skóry młodego jagniętka lub kózki oraz wiszącej wokół pasa dzwonki pasterskie, za każdym razem innych rozmiarów i typu. Korela zaś zazwyczaj odziana jest w szeroką białą spódnicę, serdacek i haftowany fartuszek obwiązany wyszywaniem złotem i zdobny dużymi kłami. W celu całkowitego upodobnienia się do kobiety do stroju tego dodaje się jeszcze warkocz, prawdziwe, obcięte wcześniej jakiejś długowłosej białogłowie oraz obowiązkowo, tym razem już sztuczny biust, wypchany jakimś materiałem. Strój ciekawy, nieprawdaz? Ale mało tego, każda grupa przebrańców to dokładnie 204 Starców i podwójna liczba Korel i te tak liczne grupy oblegające wszystkie drogi na wyspie, swymi tańcami i śpiewami oraz przede wszystkim rozlegającym się zewsząd niesamowitym odgosem dzwonek pasterskich, na czas karnawału życie na wyspie zamieniają w niecodzienny, fantastyczny spektakl. Przedem podążają Korele, a za nimi rytmicznymi krokami poruszają się Starcy, co jakiś czas poruszając biodrami w celu przyspieszenia rytmu i głośniejszego zaakcentowania swego nadejścia. Gdy Starcy przystają, Korele rozpoczynają śpiewy, pewna

charakterystyczną, dziwną melodię zwaną „melodią Korel”. Głównym wydarzeniem jest słynny Tańiec Kozłów, wykonywany przez zamaskowanych tancerzy na ulicach miasta. W tańcu towarzyszą oprócz Korel także Kyrie (również mężczyźni w kobiecym przebraniu, gdyż tylko mężczyznom dozwolone jest wykonywanie tego tańca) oraz Frangi, ci posiadają już stroje w „zachodnim”, europejskim stylu. Następnie wszystkie grupy udają się razem do monasteru św. Jerzego, patrona wyspy. Monaster położony jest w najwyższym punkcie Chory (głównej miejscowości wyspy). Temu karnawałowemu w przeszłości towarzyszą na Skiros także z pieczołowitością organizowane różne satyryczne przedstawienia. Przygotowywane są one starannie przez cały rok, a zawierają satyryczne teksty i poezję dokumentującą życie na wyspie w dopiero co minionym roku.

Przenieśmy się teraz do Socho

Mieszkańcy Socho twierdzą, że pomyślność przez cały rok zależy od tego, czy i jak udany będzie ich karnawał. Wszelkie więc „ceremonie” odbywające się w okresie karnawałowym w Socho wiążą się z wzajemnymi życzeniami pomyślności i „udanych zbiorów”. Ta tradycja jest dowodem na to, o czym mówiliśmy już powyżej, jak bardzo głęboko w przeszłości sięga ten karnawałowy ceremoniał. Sami uczestnicy przebrańcy w Socho zwą się „Karnawalia”. To, co przede wszystkim charakteryzuje ich stroje, to ich niezwykle ciężar i objętość. Maski wykonane są zazwyczaj z czarnej welńskiej materii zwanej *sagiaki*, w górze głowy piętrzą się one wysoko tworząc bajecznie kolorowy „stos” albo rodzaj pióropusza wykonanego z papieru i wstążek, a końskie włosie dopełnia przedwziewnej całości tworząc niezmiernie długą wężę. I tutaj nieodłącznym atrybutem stroju są pasterskie dzwonki, jeden ogromny zwany *batall* oraz cztery mniejsze – *kypria*. Ciężar tych „dzwonków” dochodzi do 18-20 kilogramów, a biorąc pod uwagę rozmiar, szczególnie tego ogromnego, wyobraźmy sobie przerażający dźwięk, jaki musi towarzyszyć tamtejszym „Karnawaliom”. Z pewnością niejedna dusza, co już dawno zesła z tego świata, chce czy nie chce, wyskoczyć musi, choć na chwilę na ziemię, przerażona tak niezmiernym hałasem i jazgotem. Pasterski lud górskiej miejscowości Socho sam zwykł mawiać, że jeżeli ktoś u nich nie posiada odpowiednich dzwonek pasterskich, nie może być uważany za gospodarza i nie może liczyć na poważanie w gromadzie. Można nie mieć w domu telewizora, albo czegośkolwiek innego, ale nie dzwonka! To bytoby przecież niesłychane!

Kiedy już wreszcie uda się dokonać całego przebrania, wtedy zamaskowany „Karnawali” wyprowadzany jest z domu, a w tym czasie jakaś kobieca ręka, może to być żona, matka, babci lub też kogoś innego z bliskiej rodziny, skrapia „Karnawali” wodą życząc mu szerokiej drogi. „Karnawali” dźwigając w jednej ręce długą łaskę

Boules i Gianisari w Naoussie

lub drewnianą szablę, a w drugiej butelkę z alkoholem, wyrusza wreszcie w drogę w towarzystwie różnych grajków, podzwaniając od czasu do czasu swym „ekwipunkiem” i wykrzykując dla postrachu lub też dodania sobie odwagi, jakieś strzępy zapomnianych już przekleństw. Nawet turecka niewola nie zdolała zmusić mieszkańców wioski do zarzucenia tego przestarzałego obyczaju, gdyż wierzone mocno, że zaniechanie go spowodziłoby mogłyby na mieszkańców tylko nieszczęścia. Jak wieść głosi, tylko raz, na początku lat 30-tych, przez samego wójta wioski zabronione zostały obchody karnawału i wtedy to właśnie spotkały mieszkańców wszelkie możliwe nieszczęścia: zbiory uległy zniszczeniu, malaria dziesiątkowała okolicę, zwierzęta zdychały a tragiczne w skutkach trzęsienie ziemi było ukoronowaniem kary jaka spadła na mieszkańców, którzy nie chcieli uszanować przestarzałej tradycji.

I na koniec wpadnijmy na krótko do Naoussy

Tutaj w centrum zabaw karnawałowych największe zainteresowanie i emocje rozbudza słynna „Boula” oraz „Gianisarios” (Janczar). Tradycyjna „Boula” jest młodą, drobny mężczyzną przebrany w miejscowy strój panny młodej. Strój Janczara jest już znacznie bardziej „męski”. Janczar nosi więc *fustanellę* (krótką plisowaną spódniczkę), welniane pończochy, *tsaruchia* (obuwie z zadartymi noskami i imponującymi pomponami) oraz kamizelę od długich, szerokich rękawach – do tego momentu strój ten jest ludzko podobny do znanego nam obrazu *tsoliassa* lub *ewzona* pełniącego rolę przy Grobie Nieznanego Żołnierza przed budynkiem greckiego Parlamentu. Ale na ten strój

narzucona jest jeszcze jedna kamizela, uszyta w całości z monet, które przy każdym ruchu Janczara wydają osobliwy dźwięk. Głowę Janczara wieńczy zaś wielka chusta zwana *tarambola*, a w rękę trzyma on szablę, którą wymachuje w takt swego rytmicznego tańecznego kroku. Oczywiście zarówno Boula jak i Janczar twarze mają zamaskowane. Tym razem maski wykonane są przez miejscowych artystów z płótna i wosku. Tak przebrani Boule i Gianisari tworzą wiele grup *kompanii*, które tańcząc oblegają wszystkie place i ulice miasta, postępując w ślad za wiodącymi ich miejscowymi muzykami. Zgodnie z miejscową legendą, w czasach niewoli tureckiej ten karnawałowy zwyczaj dawał możliwość kontaktu między *armatolos* („armatolosami” zwano uzbrojonych Greków, którzy w latach niewoli tureckiej z pełnomocnictwem Turków bronili określonego obszaru przed wrogami Imperium) a bliskimi im mieszkańcami wioski, chroniąc się w ten sposób przed rozpoznanie przez wroga. Dzięki tej maskaradzie jednak, również udawało się zbierać środki pieniężne na potrzeby walki narodowowyzwoleńczej, gdyż podle tradycji przebranych Boule-pannom młodym należało wręczyć pieniądze, miały to być ich prezenty ślubne. I tak tradycja karnawałowa w Naoussie wniosła swój wkład w walkę o wolną Grecję.

Karnawał jeszcze trwa, a więc kto ciekawy jest tych dziwnych i niespotykanych gdzie indziej, miejscowych zwyczajów „karnawałowej Grecji”, kto czuje w sobie etnologicznego ducha lub kto posiada duszę etnografa, ten ma jeszcze możliwość obejrzenia z bliska tych widowisk, a kto wie, może nawet i uczestniczenia w nich. Grecja przed nami stoi otworem i warto z tego korzystać, warto poznać też tę inną Grecję, nieznaną zupełnie turystyce, ale bardzo dobrze znaną miejscowym społecznościom. Grecja zaprasza nas do udziału w Apokries!

Beata Żółkiewicz

informator KA

LEKARZ DENTYSTA

Petros Kotulas

Przyjmuje:
codziennie od 16.00 do 20.00
(po telefonicznym uzgodnieniu wizyty)

AMBELOKIPI

ul. Mesogion 6, III p.
tel.gab. 7487608 tel.dom. 6141866
tel.kom. 0932 642075

GINEKOLOG - POŁOŻNIK

Janis Hatziarsenis
lekasz mówi w języku polskim

Absolwent A.M. we Wrocławiu
Współpracownik Kliniki Ginekologicznej „IASO”
GABINET:

KUKAKI, ul. MATROZU 15
tel. 9219755 tel.dom. 9956458
tel.kom. 0944 457792

GINEKOLOG - POŁOŻNIK

Adj. dr med. Georgios Kotulas

były ordynator Oddz. Ginekologiczno-Polożniczego Akademii Medycznej
w Lublinie

Przyjmuje w godz. 18.00-20.00
poniedziałki - środy - czwartki

Ambelokipi, ul. Mesogion 6, III p.
tel.gab. 7796143 tel.dom. 8029871
tel.kom. 0937074786

GINEKOLOG - POŁOŻNIK

Jorgas Siros

Ano Patisia

ul. Sarantapou 1 & PATISION 335,

150m. od stacji metro Ag. Eleftherios

przyjmuje w godz. 18.00-22.00 od poniedziałku do piątku
tel.gab. 2111007 tel.dom. 2519084
tel.kom. 0932 35 69 76

LEKARZ DENTYSTA

*Panagiotopoulos
Markos*

Absolwent Akademii Medycznej w Krakowie
Specjalista protetyki

przyjmuje codziennie oprócz sobót i niedziel

ul. Kifisijas 131, 1p.
tel. 69 21916
tel.kom. 0944 84 46 66

W celu uzgodnienia
wizyty proszę
dzwonić w godz.
15.00-21.00

LEKARZ DENTYSTA

Lili Barlama

Przyjmuje w dniach:

Od poniedziałku do czwartku
W godzinach: 10.00-13.00; 17.30-20.30
Oraz w piątki w godzinach: 17.30-19.30

Adres: LEMESU 57 & MICHAEL VODA
(bliska stacji metra AGIOS NIKOLAS)
tel: 86 48 537; tel. Kom: 09772168628

LEKARZ CHIRURG - DENTYSTA

Joanna Dwury

przyjmuje codziennie od poniedziałku do soboty
w godz. 9.00 - 14.00; 17.00 - 22.00

IOANNOU SOUTSOU 3. IIp.
na wysokość 63 ALEKSANDRS str.
tel. 6449925

DERMATOLOG

Serafin Prodromidis

Estetyka twarzy, laser - upiększanie.
Przyjmuje codziennie w godz. 18.00 - 21.00

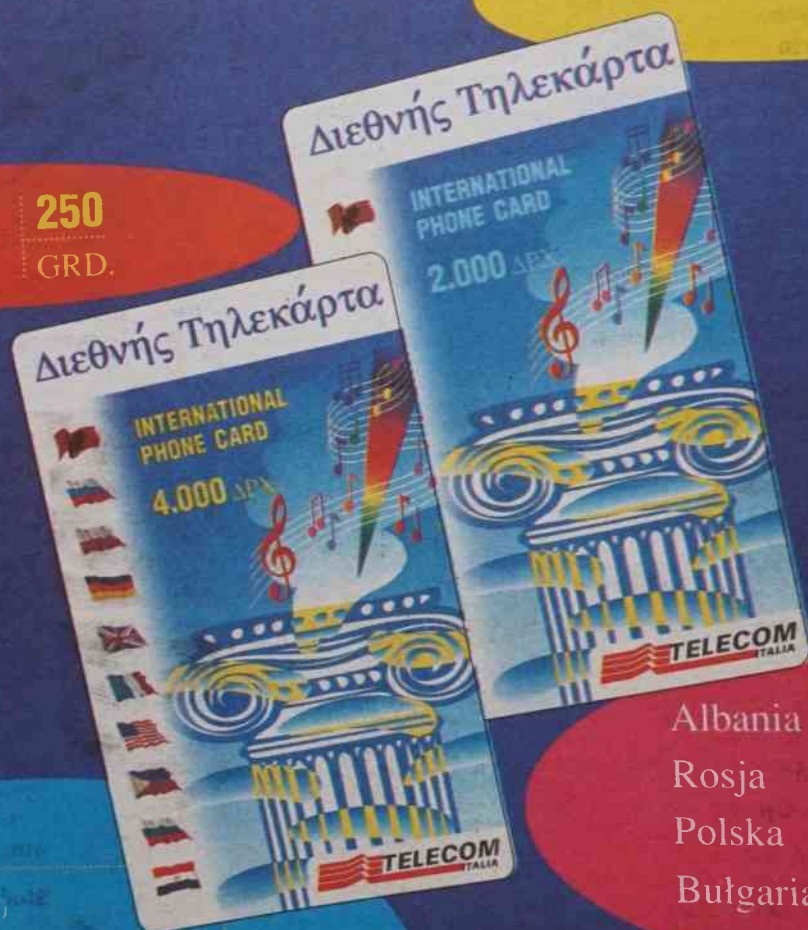
Adres:
PL. KYPSELIS, UL. FAIDRIADON 11
II piętro, tel: 86 22 881

Zadzwoń a zaoszczędzisz

Nowa międzynarodowa karta telefoniczna Telecom Italia

Filipiny 120
GRD.

Egipt 250
GRD.

Albania
Rosja 105
Polska
Bułgaria 105
GRD.

Niemcy
(Sieć Stacjonarna)
Zjednoczone Królestwo
W. Brytanii i Irlandii Pn.
(Sieć Stacjonarna)
Stany Zjednoczone Ameryki
Włochy

84
GRD.

Karta jest do nabycia w kioskach z gazetami,
supermarketach i na stacjach benzynowych

TELECOM
ITALIA

Szusami z greckich gór

Narciarstwo jest w Grecji sportem stosunkowo młodym, po części ze względu na trudne do przewidzenia w Grecji warunki śniegowe, po części z powodu krótko trwającego sezonu zimowego. Niemniej jednak istnieje już kilkanaście rozrzuconych po górach w różnych częściach kraju ośrodków narciarskich.

Choć niekiedy brak im jeszcze profesjonalizmu i rozmachu, nadrabiają to bezpretensjonalnością i wspaniałą atmosferą. Atrakcyjnie wyglądają też ceny, które są znacznie niższe, niż np. w Alpach. Sezon narciarski trwa zwykle od początku stycznia aż do kwietnia, a niekiedy (przy dobrych warunkach śniegowych) o kilka tygodni dłużej.

Wszystkim wielbicielom nart, którzy Grecji górskiej jeszcze nie mieli okazji poznać chcielibyśmy przybliżyć kilka ciekawych, uroczych miejsc, które naprawdę warto odwiedzić zimową porą, nie ulegając temu schematowi Grecji, który chce jej ofertę zawęzić do muzeów i plaż.

Najstarszy i najbardziej popularny ośrodek narciarski Grecji znajduje się na Parnasie - legendarnej górze w pobliżu Delf. Inne ważniejsze ośrodki narciarskie to Veluchi koło Karpentisjonu w centralnej Grecji (górze Tymfitoss), Chelmos niedaleko Kalawity na Peloponezie i Vermion koło Naussy w Macedonii. Trochę niżej położone a przez to krócej pokryte śniegiem tereny narciarskie, oferujące również inne liczne atrakcje, leżą w

okolicach Pisodery koło Floriny (również w Macedonii) oraz niedaleko miejscowości Metsowo w Epirze. Na narty świetnie nadają się też tereny gór Pilion. Przy wszystkich ośrodkach działają wypożyczalnie, posiadające kompletny sprzęt narciarski, znajdziemy tu też trasy zarówno łatwe dla

początkujących jak i trudne i strome dla zaawansowanych. Jedyną niedogodnością są często zamykane wyciągi - z powodu silnych wiatrów. Zaczniemy jednak od dokładniejszego przedstawienia każdego z tych miejsc.

dokończenie na stronie 14

WESTERN | MONEY UNION | TRANSFER®

Najszybsze międzynarodowe przekazy pieniężne

JEDZIEMY DO KRAJU?

...z WESTERN UNION mogą Państwo wygrać 10 BILETÓW LOTNICZYCH do Ojczyzny.

JEDZIEMY DO KRAJU? Za każdym razem, gdy wysyłają Państwo pieniądze przez WESTERN UNION w dniach od **22/12/2000 do 28/2/2001** automatycznie Państwa imię bierze udział w wielkiej loterii, w której rozlosowanych zostanie **10 biletów lotniczych tam i z powrotem do Waszego Kraju...**

Im częściej dokonują Państwo przekazów w tym czasie, tym większe są Państwa szanse na wygraną!

Losowanie odbędzie się w piątek 9 marca 2001 roku. Wyniki losowania zostaną opublikowane w „KURIERZE ATEŃSKIM” i w naszym **dziale Obsługi Klienta** (Customer Service Center) pod tel. **92.71.010**.

Dlaczego WESTERN UNION jest firmą Nr 1 w szybkim elektronicznym przesyłaniu pieniędzy w całym świecie?

Uproszczona Procedura: Nie trzeba wykazywać się kontem bankowym, ani minimalnym wkładem, jedynie należy okazać ważny dokument potwierdzający tożsamość.

Szybkość: Wysłane pieniądze docierają do celu w ciągu zaledwie kilku minut.

Rozszerzone godziny urzędowania: Wybrane punkty obsługi WESTERN UNION pracują od 8-ej rano do 8-ej wieczór, od poniedziałku do soboty.

Bezpieczeństwo i Wiarygodność: Elektroniczny system WESTERN UNION jest gwarancją wysłania pieniędzy właściwej osobie.

Śleć: Posiadając największą w świecie sieć punktów transferu pieniędzy WESTERN UNION jest zawsze w pobliżu.

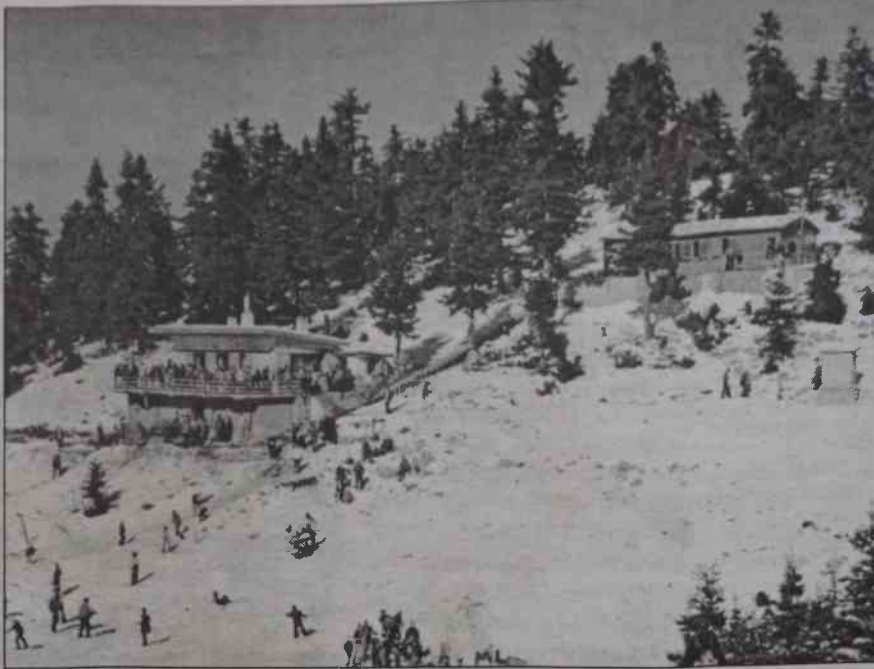
WESTERN UNION to dzisiaj 90 tysięcy punktów obsługi w 185 krajach i 560 punktów w 74 miastach Grecji.

AGENT WESTERN UNION W
POLSCIE:
**POWSZECHNY BANK
KREDYTOWY SA**
(TEL. 0800 1 20224)
W 300-u MIEJSCOWOŚCIACH NA
TERENIE CAŁEJ POLSKI

Arachowa

Największym i najmłodszym ośrodkiem narciarskim jest wspomniana góra Parnas (ok. 120 km od Aten) w pobliżu zimowej stolicy Grecji – Arachowej. Jest to malownicza wieś jakby przyczepiona na skalnym występie góry. Łatwo dojechać tam z Aten, skąd przez cały sezon kursują regularnie autobusy powracające tego samego dnia. Znacznie przyjemniej jeździć się na nartach w tygodniu, kiedy w ośrodku pojawia się zdecydowanie mniej ludzi. Na głównej ulicy Arachowej można znaleźć sklepy oferujące rękodzieła i wiele innych cennych pamiątek. W czasie Wielkanocy ma tutaj miejsce jedno z najbardziej barwnych uroczystości na wolnym powietrzu z ludowymi tańcami i oryginalnym współzawodnictwem – „wyścigiem starych mężczyzn”.

Do centrum narciarskiego łatwo dojechać z Arachowy dobrą drogą (23 km), która prowadzi obszarem Fterolakas. Cała okolica jest przepiękna, zbocza gór są porośnięte jodłami i różnymi choinkami. Parnas ma wysokość 2.457 m a centrum narciarskie znajduje się na wys. 1650-2000m. Wyznaczone tam są trzy główne trasy dla zaawansowanych oraz kilka mniejszych dla początkujących. Istnieją także kluby nauki jazdy, do których każdy może się zapisać oraz szkółka narciarska.

Centrum narciarskie na wzgórzu Parnasos

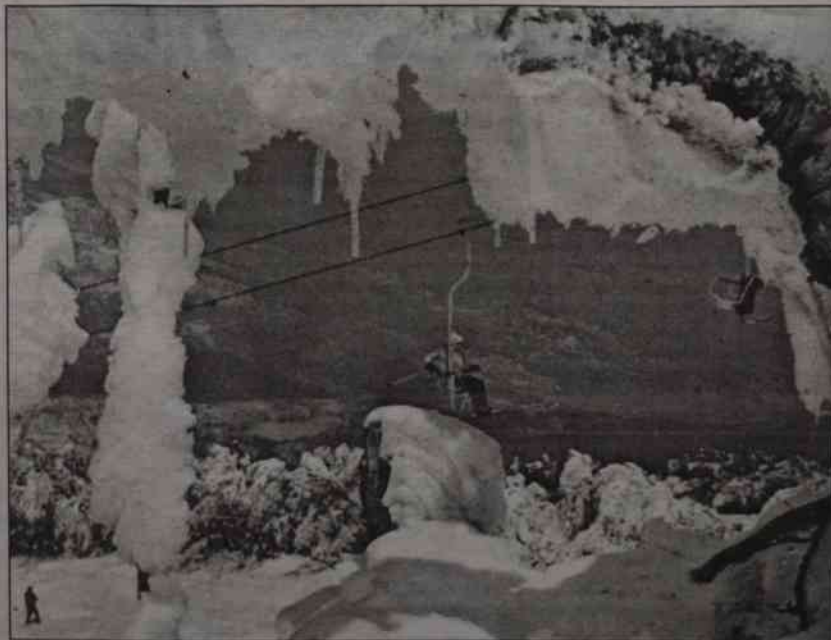
Pilio

Następnym wspaniałym miejscem, które gorąco polecamy jest Pilio (Pelion). Porośnięta lasem góra była miejscem stałego pobytu bogów i herosów oraz sceną wielu barwnych przygód greckiej mitologii. Tutaj Eris rzuciła złote jabłko niezgody na weselu Peleusa. Jazon wyruszył z Argonautami na poszukiwanie „złotego runa”, tytani ustawili Ossę na Olimpie, a nad nim Pelion, grożąc, że tą drogą wędrują się do nieba. Na zboczach Pelionu usadowiły się malownicze wsie z sadami owocowymi i gajami oliwnymi. Dobrze utrzymana dogą biegnąca wzdłuż wybrzeża, na niektórych odcinkach pnie się po zboczach. Jedyna w swoim rodzaju jest architektura domów w Pilio: wysokie budynki z żelaznymi drzwiami i małymi metalowymi oknami na parterze, przylegają do górskiego zbocza. Trzypiętrowe od frontu i jednopiętrowe od tyłu leżą na poziomie drogi lub ścieżki. Najwyższy szczyt zwany Pourianos Stawros (1651 n.p.m.) jest od góry do dołu porośnięty lasem. Jest to naprawdę wspaniałe miejsce na narty. Sezon zaczyna się tu dość wcześnie, bo ok. 20 listopada i trwa do 30 kwietnia, oczywiście w zależności od pogody. Znajdziecie tutaj wyciągi narciarskie, kolejki linowe, trzy główne trasy zjazdowe i kilka mniejszych, szkółkę nauki sportów zimowych i instruktorów, którzy początkującym pomogą w stawianiu pierwszych kroków na śniegu. Oczywiście nie zapomnijcie o wspaniałej przejażdżce po górach słynnymi pociągami górskimi (Arapis i Mudzuris). Poruszają się one za pomocą kotła na węgiel, jak przed 100 laty. W każdą sobotę i niedzielę możecie z ich okien podziwiać stoki Pelionu na odległość 28 kilometrów. Stacją początkową jest wieś Lechona a końcową – Milies.

Kalawrita

Równie pięknym i typowo narciarskim ośrodkiem jest wieś Kalawrita na półwyspie Peloponez. Jest to dość duża i malownicza górską miejscowość, bardzo popularna latem, znacznie bardziej jednak zimą. Diakofton – malownicze miasteczko leżące w pobliżu może być bazą wypadów wspinaczki do klasztoru Mega Spileo. Dokładnie obok przejeżdża kolejka torowa, której trasa pnie się zboczem Vouriakos Gorge na górę Chelmos. Mega Spileo zaś, czyli Wielka Jaskinia, zawdzięcza swoją nazwę grotcie znajdującej się za kościołem. W jej wnętrzu została odnaleziona ikona Świętej Dziewicy. Oryginalne budynki, jak i stara biblioteka niszczony w przeszłości liczne pożary. Klasztor, który oglądamy dzisiaj został wybudowany w 1934 r. Mówi się, że ikona namalowana została przez św. Łukasza i przetrwała wszelkie katastrofy, jakie cierpiał klasztor. Można ją oglądać w grotcie, gdzie ją znaleziono ponad w 342 r.

Okolo 15 km od Kalawrity znajduje się centrum, narciarskie. Tereny sportowe zaczynają się od Ksirokambosi (na wys. 1700 m) i ciągną się aż do Neraiodorachi (2.347m) wzdłuż północnych stoków Chelmosu. Znajdziecie tutaj odpowiednią szkółkę narciarską, 12 tras zjazdowych, 7 wyciągów. Zjazdowe trasy narciarskie mają łączną długość 25 km. Z

Wyciąg narciarski w Pilio

Kastoria

Kastoria tylko raz w historii w okresie Bizancjum osiągnęła szczyty rozkwitu. Dowodem tego są liczne zabytkowe kościoły, zbudowane w okresie od XI do XVII wieku. Kilku z nich warto przyjrzeć się bliżej. Na przykład Panagia Koumbelidiki, Agli Anargiri i Takschlarchai (wszystkie są z XI w.). Miasto usytuowane jest w pobliżu Jeziora Orestias (albo Kastoria) dzisiaj znane z produkcji futer oraz jako zimowy ośrodek sportowy. Centrum sportowe znajduje się w wiosce Bitsi na wysokości 1.800m. Nie jest może tak duże, jak wyżej opisane, ale równie urocze.

Mamy tutaj tylko kilka tras narciarskich, małą szkółkę no i oczywiście profesjonalną obsługę, która pomoże wszystkim początkującym. Wyciąg narciarski jest tylko jeden, ale za to jadąc nim możecie zachwycać się wspaniałymi widokami. Samo to, że u waszych stóp będzie leżało jezioro a po bokach same strome zbocza – wystarczy aby was zachwycać i byście chcieli powrócić tu znowu.

Florina

Następnym małym, ale za to bardzo malowniczym i typowo sportowym ośrodkiem jest miasto Florina w północnej Grecji (Macedonia). To handlowe centrum leży bardzo blisko granicy z B. J. R. Macedonii, tylko 18 km. od rogatki Nike po przeciwnej stronie. Schronisko górskie Pissoderi (22 km od Floriny) to punkt wypadowy dla narciarzy i alpinistów. Znajdziecie tu oczywiście wyciąg, szkółkę narciarską, trasy dla zaawansowanych i niezaawansowanych. Widok ze zbocz i szczytów jest niepowtarzalny, a brak tłumów turystów, jakie spotkamy w innych miejscach, czyni ten punkt miejscem o wiele atrakcyjniejszym na wypady sobotnio-niedzielne.

Metsowo

Epir – to urocze góryste tereny rozciągające się na obszarze 9.023 km.kw. w północno-zachodniej części greckiego lądu stałego. Ochraniany od wschodu przez potężne pasmo Pindus i zwarte szczyty Panaetolikonu. Z Iguenisty dobra droga prowadzi tam przez 101 km od Janiny. Tam musicie dokonać wyboru i zboczyć na wschód aby przebyć pasmo Pindus i dotrzeć do wsi Metsowo, która jest bardzo znanym ośrodkiem narciarskim. Okolice ta usytuowana jest na zboczach pasma tych gór, ok. 60 km od Janiny (stolicy Epiru). Ma swój własny niepowtarzalny urok, który tworzą malownicze krajobrazy i mieszkańcy – często paradujący w swoich strojach ludowych. Miejscowość słynie z rękodzielnictwa. Wiele domów jest jednocześnie małymi muzeami dzieł wykonanych przez ich mieszkańców. Pierwszy bardzo znany ośrodek sportów zimowych znajduje się na zboczu góry Pindos na wysokości 1.160 m. n.p.m. Następny zwany jest Karakoli – ok. 2 km od Metsowo, a trzeci - Polites -znajduje się od 5 km od wsi. Oczywiście znajdziecie tam wszystko: kursy narciarskie, instruktorów, wyciągi i wiele ciekawych tras. Jest również ośrodek wspinaczki dla zainteresowanych.

Karpenisjon

Grecja centralna to region równie górzisty. Dominują w nim masywne pasma górskie: Giona, Agrafa, Tympharistos, Wardoussia i inne. Ulubioną miejscowością w tym regionie w sezonie zimowym jest wieś Karpenisjon. Prowadząc z Lamii droga pnie się 80 km serpentynami przez góry Tymhiristas. Wtedy dopiero dojeżdża się do chłodnych górskich ośrodków. Rozciągają się stamtąd piękne, malownicze widoki. Na wysokości 1.000 m na zboczach gór Veluchiu znajduje się mała wioska Jogiades – to pierwszy punkt narciarski. Centrum zimowe i główne ośrodki sportowe znajdują się na wysokości 1800 – 2050 m w pobliżu Karpenisu. Jest to wspaniały wybór, aby pocichyć swe moziwości narciarskie. Ośrodek jest równie piękny i bogato wyposażony w trasy zjazdowe oraz wyciągi jak Parnassos, ale posiada jedną wielką zaletę- nie jest tak oblegany przez turystów jak Arachowa. Dla początkujących dokładnie obok znajduje się wspaniała miejscowość - Orini Nafakta - gdzie stoki są znacznie niższe (od 700 do 1000m) i można znacznie łatwiej nauczyć się zimowych sportów.

***

Jak widać, choć Grecja nie kojarzy się nam żadną miarą ze sportami zimowymi to ten piękny górzisty kraj ma także swoją bogatą ofertę. Nie pozostaje nam nic innego, jak zacząć już teraz robić intensywne treningi i wybrać wymarzone góry. A nawet jeśli nie spadnie śnieg i zamiast białych zbocz w malowniczym kurorcie zastaniemy ukwiecone zielone łąki rozgrzanym słońcem - tak nie będziemy narzekać. Dziękiłowiek się udamy, jakakolwiek będziemy mieć pogodę, dwudniowy wypoczynek pokaże nam zupełnie inną - czarowną, bajeczną zapierającą dech w piersiach górską Grecję, o której niestety nie tak mało pisać nam przewodniki.

Magdarena Kowalewska

Czas i Dni:

Uroczystości i obrzędy: wspólne dziedzictwo kulturalne Europy

Nowa wystawa w Muzeum Benaki

Europa coraz bardziej się jednoczy, ale każde z uczestniczących w tej wspólnocie społeczeństw pragnie ocalić swoją tożsamość. Jak pogodzić chęć ocalenia bogactwa i wyjątkowości każdej z kultur z coraz głębszą unifikacją? Jak zachować dorobek kulturalny swej ojczyzny w „globalnej wiosce”? Odpowiedź nie jest prosta. Próbą rozwiązania takiego dylematu są jednak takie wspólne, europejskie przedsięwzięcia, jak wystawa „Czas i Dni”, którą od 12 lutego 2001 możemy podziwiać w Muzeum Benaki, instytucji, która jest prawdziwą perełką na kulturalnej mapie europejskich Aten.

Obejrzeć tę wystawę naprawdę przyjemnie i warto, bo choć nie znajdziecie na niej polskich eksponatów, poczujecie się bardzo, bardzo... swojsko. No tak! Europa, do której Polska coraz bardziej się zbliża, jest przecież swojska. I to – jak się przekonamy nauce – nawet jeśli mówimy tu Europie z perspektywy tradycyjnej wiejskiej zagrody, ludowych strojów, ludowych zwyczajów i obrzędów, które właściwie powinny nas między sobą wyróżniać.

Bo przecież od wielu stuleci inne są zwyczaje wsi w greckiej Tracji, inne w jakimś górskim zakątku Alzacji, inne w austriackiej Karyntii, inne pod szczytami Alp szwajcarskich, czy w zielonej wiosce na węgierskiej równinie.

Wystawa w Muzeum Benaki jest nietypowa. I nic dziwnego, bo muzeum to zawsze nas zaskakuje łącząc bogactwo historii, naukową rzetelność, imponującą oprawę z najnowocześniejszymi, oryginalnymi rozwiązaniami. Jest ona podzielona na trzy części, zajmujące trzy cylindryczne sale, symbolizujące trzy cykle tematyczne: cykl ziemi, miesiąca się w pierwszej rotundzie, której centralne miejsce wypełnia wielka obracająca się w powietrzu kula, symbolizująca obracającą się kulę ziemską. W kosmicznych ciemnościach, przed naszymi oczami wiruje nasza planeta, na niej ludzie odprawiają wciąż odwieczne ceremonie: oglądamy w jednym punkcie wesołe wiejskie zaślubiny, obok

religijną procesję, dalej pochód kanawałowy. Te rzutowane na wirującą kulę obrazy wyjaśniają nam odpowiednie teksty (w języku greckim i francuskim) umieszczone w sali i zmieniające się odpowiednio do projekcji. Drugi cykl to cykl życia ludzkiego: od narodzin, poprzez zaślubiny aż do śmierci. Ten krag, ta sala, zawiera bodajże najciekawszą, bo najbardziej dynamiczną ekspozycję. Mamy tu przed sobą całe bogactwo ludowego rękodzieła z różnych stron Europy, zgromadzone według najważniejszych etapów każdej rodziny czy każdej jednostki. Cykl życia, obracającego się wobec trzech najważniejszych w każdej wsi wydarzeń: narodzin, zaślubin i śmierci oglądamy poprzez zgromadzone tu zadziwiające bogactwo strojów, dodatków, ozdób, tradycyjnych prezentów, przedmiotów domowego użytku. Mamy tu i przebogate hafty, i misterne wyroby rękodzielnicstwa, biżuterię i przedmioty związane z obrzędami religijnymi. Na pierwszy rzut oka naprawdę trudno się zorientować co na przykład w tym kolorowym weselu, które nagle przed

naszym zawirowanym zmysłem przychodzi dopiero wyjaśnienia, bez których intuicja z pewnością zawiedzie. Tradycji nie można wartościować – wszędzie w Europie są one piękne i wyjątkowe – widziny.

Wchodzimy w krag trzeci – trzecia sala – prezentuje nam krag roku kalendarzowego – i cyklicznych wydarzeń wokół których znów wiruje każda tradycja naszego kontynentu. Tu postrzegamy szczególnie jak w całej Europie łączy nas przeplatanie się chrześcijańskiej obrzędowości z pogańskimi przesądami wyrażającymi się w ludowej twórczości i ceremoniach. Krążymy tu od świąt Bożego Narodzenia poprzez wrzaskliwy kanawał, okres postu po ceremonie i obrzędy towarzyszące pierwszym zbiorom.

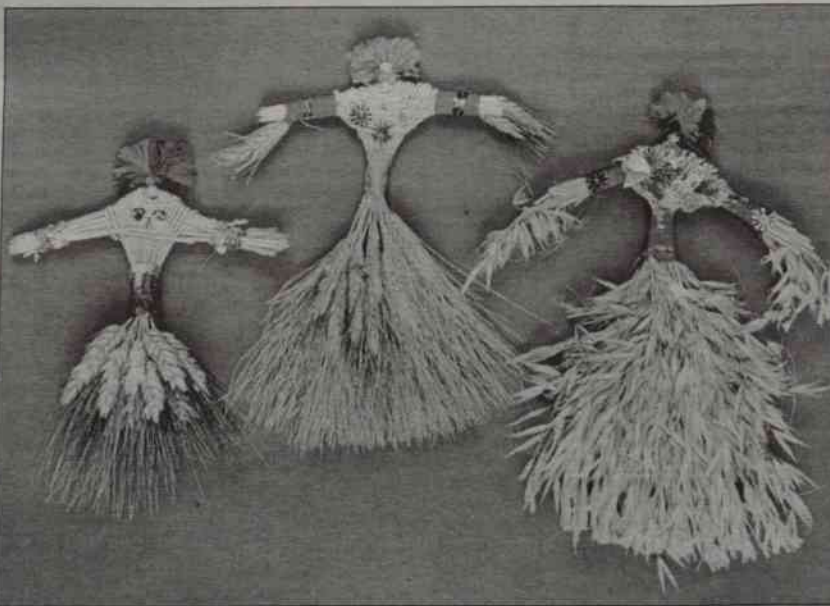
Ta wirująca, szalona podróz po jakby żywych, choć już zamierających tradycjach ludowych różnych części naszej starej Europy daje nam równocześnie świadomość dumy różnych jej regionów. Tu przekonujemy się, że naszej Wspólnocie nie grozi nam nijaka papka kulturowa Stanów Zjednoczonych, bo nasze tradycje

wystawę) pochodzące z muzeów i zbiorów: Grecji (Muzeum Benaki), Węgier, Francji i Luksemburga, a także zdjęcia i filmy dopełnia seria króciutkich filmów dokumentalnych, które

i zabawa pod okiem specjalistów uczy dzieci i młodzież podziwu, szacunku dla tradycji.

Dla bliżej zainteresowanych europejską, (czy grecką) sztuką ludową wyjaśnić należy, że wystawa została zorganizowana w ramach europejskiego programu naukowego poświęconemu właśnie sztuce ludowej jako części europejskiego dziedzictwa. Stąd też imprezie towarzyszyć będzie Międzynarodowe Spotkanie Naukowe, które odbędzie się właśnie w Muzeum Benaki w Atenach. Nie przez przypadek, ponieważ impreza, jak dowiedzieliśmy podczas jej prezentacji odbywa się dzięki inicjatywie greckiego ministerstwa kultury. Wystawę będzie można podziwiać w Atenach tylko do 5 marca. Potem pojedzie ona Luksemburg, na Węgry i do Francji. Chętnym polecamy odwiedzenie jej w czwartek (cały dzień wstęp do muzeum jest wolny). Przy okazji zwiedzicie konieczne zbiory stałej ekspozycji, mieszczące się na trzech poziomach tej przepięknej willi charakterystycznej dla zamężnej burżuazji XIX w. Będzie to przepiękny spacer po jakże innych Atenach, niż te otaczające Was na co dzień!

naszymi oczami się z ciemności wyłania, z którego zakątka Europy pochodzi. Nie ważne, że jeszcze przed chwilą sądził się, że prawosławna Grecja, katolickie Włochy, czy protestancka Szwajcaria są tak odległe kulturowo od siebie. Z pomocą

łączy żywa historia i wspólne źródła. Wspaniałe eksponaty (niektóre z nich o wielkiej wartości historycznej – zwłaszcza fascynujące stroje, inne łatwo ulegające zniszczeniu jak np. papierowe czy stoniane stroiki i figurki, wykonane specjalnie na

obejrzeć można w sąsiedniej sali amfiteatralnej, ale na tym nie kończą się atrakcje. Równolegle, odwiedzając wystawę (szczególnie najmłodszy goście) mogą uczestniczyć w seansie pracowni nauki wyrobu maski ludowej i latawca. Fascynująca

Muzeum Benaki, ul. Koumbari 1 (przy skrzyżowaniu z Al. Wass. Sofijas). Wystawa czynna do 5.III.2001. Godziny otwarcia: poniedziałek: środa, piątek, sobota 9.00-17.00, czwartek: godz.9.00-24.00 (wstęp wolny), niedziela: gdzo.9.00-15.00. We wtorek – nieczynne. Tel.367.1000., www.benaki.gr

informator KA

LEKARZ PEDIATRA

Elisabet Pulu

Absolwentka A.M. we Wrocławiu

tel. dom. 99 564 58
tel. kom. 0944 943811

Wizyty po wsześniejszym uzgodnieniu telefonicznym - lekarz mówi w j. polskim

LEKARZ INTERNISTA

Izabela Tomczak (IZAMPEAA TOMTEAK)

(również płuc i serca)

przyjmuje w dni robocze w godz.:
09.00 - 12.00 oraz 17.30 - 20.30
tel.: 99 54 618 - 99 52 120gabinet: ul. Sofokli Wenzelu 99, 1 piętro
dojazd:autobusem 237 z ul. Sina (róg Akadimias)
wysiadamy ANO ILIUPOLI, PL. EFNIKIS ANTISTASIS

CENTRUM

MIKROBIOLOGICZNE-GINEKOLOGICZNE

dr. Makri Athina

Mikrobiolog

wykonuje badania:

mikrobiologiczne

hematologiczne

endynikrologiczne(hormonalne)

adres: Neo Kosmos, PL. IKA, ul. Machis Anatolou 59

tel: 90 10 124; tel.kom. 0944 311646

Dla Polek i Polaków zniżka 30%

dr. Fotopoulos Stavros

Ginekolog - Polożnik

wykonuje badania:

Test PAP

ultrasonograficzne

(USG)

Lekarz chorób wewnętrznych

Anita Rydlewska - Mahler

Godziny przyjęć:

Od poniedziałku do czwartku:

09.00-12.00 oraz 18.00-20.00

w piątki 09.00-13.00

(po wcześniejszym ustaleniu terminu)

Adres: Maroussi ul. 28 Oktovriou 3, 2 p.

(50 m. od stacji metra)

Tel.gab. 61 41 257 tel.kom. 0977 485848

Możliwość wykonania badań diagnostycznych

Horoskop

BARAN (21.03-20.04)

Zastanów się, czy przypadkiem nie przeceniasz własnych możliwości. Stawiasz przed sobą bardzo wygórowane cele. Zastanów się. Jeśli uznasz, że Twoje plany są realne spróbuj je zrealizować krok po kroku, przy pomocy wytrwałości, pracy i silnej woli. Musisz jednak pamiętać, że ślepy upór w niczym Ci nie pomoże. Wręcz przeciwnie, w ten sposób możesz zrazić do siebie pracodawców i współpracowników. Uważaj na drażliwe sprawy związane z finansami. Musisz być rozważna. Zbyt duże ryzyko najprawdopodobniej przyniesie Ci więcej strat niż zysków. Najlepiej więc przeczekaj ten trudny okres. Wenus rozpała twoje uczucia. Tu też musisz panować nad sobą, bo ostatnimi dniami ciągnie Cię ku skrajnościom. Jeśli kogoś kochasz, to nie możesz go ranić - to pierwsza zasada, o której musisz pamiętać w tym tygodniu.

BYK (21.04-21.05)

Zawczasu zacieśnij swoje kontakty z rodziną. Będą ci one prawdopodobnie już wkrótce bardzo potrzebne, bo pomoc rodziny okazać się może niezbędna także w kwestiach zawodowych. Jeśli jednak się o kim nie pamięta na co dzień, głupio znieściska prosić o solidarność w nagłej potrzebie. Wyjaśnij także z taktem pewne nieporozumienie z szefem. Bo cóż z tego, że wina nie leży po twojej stronie. O tym już nikt nie pamięta a ty tylko możesz zrazić sobie innych nadmiernym uporem przy swojej racji. Nie myśl też, że wszyscy o wszystkim zapomnia. Skoro jeszcze pamiętają, to nie chowaj głowy w piasek. W sprawach sercowych pełen rozkwit i wiosna. Będziesz się cieszyć ogromnym zainteresowaniem wśród płci przeciwnej, co podbuduje Twoje poczucie własnej wartości. Było ci to potrzebne - przynajmniej ostatnio czułaś się paskudnie.

BLIŹNIĘTA (22.05-21.06)

Ach te nerwy... nie daj się im ponieść. Napięcie ostatnich dni, wszystkie te stresy nie dają ci zmrząć oka. Właściwie już nie ma powodu do takiego zdenerwowania, ale ono cię nie opuszcza, psując domową atmosferę. Czasem już nawet wiesz, że złościsz się zupełnie bez powodu. Jeśli będzie cię nachodzić taka chandra, lepiej wyjaśnij otoczeniu, że kiepsko się czujesz, siądź na boku, zaczekaj aż minie. Pod koniec tygodnia zawiadnie tobą silne pragnienie zmiany. Będziesz marzyć o zmianie pracy, zmianie otoczenia, partnera życiowego. Stan ten trwać będzie tylko kilka dni, więc nie bierz tego zbyt serio. Nie podejmuj ostatecznych decyzji, nie pał za sobą mostów. Jeśli odczekasz - nie pożałujesz. Okaze się, że stare jest najlepsze, wypróbowane środowisko, w którym tylko trzeba próbować budować lepszą atmosferę i nowe wizje przyszłości.

RAK (22.06-22.07)

Szalony wir wydarzeń porwie cię ze swoim nurtem. Ani się zorientujesz a znajdziesz się w samym centrum ważnych wydarzeń. Być może nagle awansujesz, albo zmienisz pracę na wiele lepszą, ale za to wymagającą o wiele większej mobilizacji uwagi i inteligencji. Nadchodzący tydzień przyniesie ci dni pełne napięcia, jak w filmie akcji. Twoje fantazje zleją się z rzeczywistością w jedno. Mimo tego nie będziesz czuć żadnego lęku, widocznie czuwa nad Tobą Anioł Stróż. Twoja odwaga będzie ograniczyć z brawurą i zyskasz sobie uznanie wielu ważnych osób. Może to znacznie zmienić twoje dalsze życie. Jedyną twoją troską będzie jakaś bliska osoba, której chcesz i musisz pomóc. Aby jej jednak pomóc potrzebni ci będą przyjaciele, lub znajomi pełni dobrej woli. I to właśnie będzie najtrudniejsze, bo coś ciągle będzie ci przeszkadzać w skontaktowaniu się z nimi. Będziesz sobie także wyrzucać pewne stare błędy w stosunku do pewnej osoby.

LEW (23.07-23.08)

Będziesz pracować systematycznie w jakimś wielkim przedsięwzięciu, którego jesteś jedynie małym trybikiem, nic nie znaczącym podwykonawcą. A jednak twoje poczucie obowiązku sprawi, że wykonasz swoją pracę z taką solidnością i rzetelnością, że zostanie zauważona i przedstawiona jako chwalebny przykład. Możesz też liczyć na jakąś zaliczkę czy obietnicę podwyżki. Ciebie jednak zajmować będzie także życie po pracy, ten drugi nurt, jakże odmienny i ciekawy. Tu zagrasz pierwsze skrzypce: Wenus zapowiada bowiem jakąś miłosną przygodę. Nawet jeśli zazwyczaj jesteś uważana za osobę opanowaną i spokojną, tym razem fantazja cię nie opuści, przeżyjesz więc kilka bardzo dziwnych dni. Znajomi nie będą cię mogli rozpoznać i będą ci odradzać realizację twoich zamierzeń. Ale ty nie będziesz słuchać nikogo. Te dni nie i ta przyгода prawdopodobnie jednak nie będą miały żadnego większego znaczenia na dalsze twoje życie.

PANNA (24.08-23.09)

Jeśli masz partnera, czy przyjaciela to wchodź szczerze i wprost w bardzo ważną, kluczową fazę waszego związku. Albo będzie to decyzja o zaręczynach czy zamążpójściu, albo o nowym, wspólnym domu. Decyzja ta pociągnie za sobą poważne skutki finansowe: prawdopodobnie zaczniesz jeszcze więcej pracować, składać pieniądze, zmienisz tryb życia na bardzo oszczędny. Podejdiesz do tego z wielką powagą i będzie cię denerwować beztroška tej drugiej osoby. Jeśli jesteś osobą wolną prawdopodobnie szykujecie się do prostej nagłej przeprowadzki, dodatkowy lokator lub większe przemeblowanie w Twoim mieszkaniu. Nie zapominaj jednak przede wszystkim o

własnym zdrowiu. Będzie ono nieco zagrożone, a więc unikaj zbyt długiego przemęczenia, wyięblenia oraz dużych stresów. Daj też sobie spokój ze sportami wyczynowymi czy szybką jazdą.

WAGA (24.09-23.10)

W tym tygodniu będziesz musiała dokonać kilku trudnych wyborów. Zwróć się do kilku osób zaufanych po radę, jednak nie przyjmuj ich zdania szybko i bez refleksji. Sama będziesz musiała wyciągnąć ostateczne wnioski, opierając się na wrodzonym wyczuciu sprawiedliwości. Tylko ty możesz to zrobić bez uprzedzeń i wybujałych emocji. Życie emocjonalne będzie od ciebie żądać trochę wysiłku i wytrwałości. Z jednej strony napierać będą na ciebie Twoje rozbudzone fizyczne pragnienia, które będziesz chciała ukryć, z drugiej poczucie krzywdy czy nawet poniżenia. Pamiętaj jednak, że miłość to wieczne dawanie bez oczekiwania wzajemności a o Twojej wartości decyduje twoje postępowanie. Nie zrzucaj więc całej winy tylko na partnera - szybko się okaże że nie masz racji. W tym tygodniu także pojawią się przed tobą fantastyczne możliwości rozszerzenia wiedzy i umiejętności. Nie zmaruj ich!

SKORPION (24.10-22.11)

Cierpliwość, cierpliwość i jeszcze raz cierpliwość będzie ci potrzebna na nadchodzący tydzień! Wiele osób zapagnie swoim zachowaniem wyprowadzić cię z równowagi. Stawką może być twoja posada, albo pozycja w jakimś układzie towarzyskim. Podobne napięcie panować będzie także w rodzinie, gdzie nie możesz dać się wepchnąć w koki róg. Ty jednak musisz się wykazać anielskim spokojem i zachowaniem zimnej krwi. Rozmowy na temat twoich problemów zawodowych mają sens tylko o tyle, o ile dotyczą innych. Inaczej staraj się ich unikać. Być może spotkają cię także jakieś przejściowe kłopoty finansowe. W tych sprawach pośpiech i panika będą złym doradcą. Nie zaciągaj zbyt dużych długów, bo wpuśćą cię one w błędne koło. Tymczasem trochę ostrożności w wydatkach i wzmoczony rytm pracy mogą wystarczyć, bo już niedługo czeka cię naprawdę dobra passa.

STRZELEC (23.11-22.12)

Przed tobą co najmniej cały kwartał romantycznych przygód, spotkań i towarzyskich wydarzeń, które sprawią, że poczujesz się o kilka lat młodszą i uskrzydloną. Pewne osoby swoim temperamentem i zachowaniem tak cię omotają, że sprawy zawodowe, finansowe czy rodzinne zejda dla ciebie na drugi plan. Oddasz się marzeniom, plotkom, flirtom możliwe, że udasz się na kilka szalonych wypadów, spotkań czy zabaw. Trochę zaniedbasz w tym wszystkim swoją pracę i rodzinę, w czym nie od razu się zorientujesz. Istnieje niebezpieczeństwo, że

przeoczysz jakąś wielką szansę na karierę, duże pieniądze, a więc bądź, mimo wszystko, czujna. Wielki przypływ energii, jakie poczujesz w następnym tygodniu grozi też, że nie będziesz czuła wyczerpania, co może doprowadzić do zagrożenia zdrowia, czy zbagatelizowania problemów. Staraj się także nie dać omotać pewnej osobie, dla której jesteś tylko dobrą kompanem, niczym więcej.

KOZIOROŻEC (22.12-20.01)

Pozytywny wpływ Wenus ułatwi ci życie towarzyskie ale zawodowe. Życie się do ciebie uśmiechnie zupełnie bez twojego wpływu. Przekonasz się że mimo wszystkich twoich błędów otoczenie będzie ci przyjazne i wyjątkowo dobrze do ciebie nastawione. Będziesz ładnie wyglądać, a świetna forma fizyczna i umysłowa pozwoli ci szybko uporać się z codziennymi obowiązkami. Poczujesz, że masz więcej niż zwykle wolnego czasu, ale równocześnie, mimo to, walcząc będziesz z falami lenistwa. Pod koniec tygodnia opanują cię wyrzuty sumienia i przeżyjesz także jakieś problemy z przełożonymi czy pracodawcą. Na szczęście wszystko dobrze się skończy.

WODNIK (21.01-20.02)

Jeśli od dawna się nie bawiłaś, to w tym roku poczujesz jedynak smak karnawału. Szykuje się jakaś odmiana w twoim życiu towarzyskim a będzie to odmiana na lepsze. Rozplac cię będzie jednak chęć dominacji nad otoczeniem. Niby nie chcesz nikomu nic narzucać, a tak naprawdę kocić cię będzie aby wszystkim samemu pokierować, znajomym skarżyć się będą, że usiłujesz nimi manipulować. Na razie wydaje ci się to bez znaczenia, ale stracisz wiele popularności wśród znajomych, jeśli trochę nie opamiętasz tych zapędów. W twoim życiu pojawi się także jakaś nowa bardzo ważna osoba. Może będzie to nowy przełożony, może jakiś gość. Będziesz na niego z ciekawością czekać, ale z początku nic konkretnego o nim nie będziesz się mogła dowiedzieć.

RYBY (21.02-20.03)

Pewne komplikacje, ciągnące się za tobą tak długo a dotyczące głównie życia emocjonalnego, wreszcie mogą się w tych dniach wyjaśnić. Wszystko zmieni się na lepsze, ale przedtem czeka cię mały kryzys. To nic, jakoś to przeżyjesz. Potem wszystko stanie się prostsze, pewniejsze i czekają cię wielkie nadzieje. Niespodzianka w kwestiach zawodowych może być bardzo pozytywna lub nieprzyjemna - wszystko zależy od tego, jak do niej podejdziesz. Musisz troszkę powściągnąć ambicje i wykazać się taktem. Być może ktoś będzie chciał zająć twoją pozycję. Twoją jedyną bronią będzie takt i zdecydowanie. Wydawać się będzie, że nie masz sojuszników ani szans. Tymczasem kilka osób śledzić będzie jak się zachowasz w takiej sytuacji i od tego uzależnią twoją dalszą karierę.

informator KA

ATHENS TRANSLATION CENTER

Oficjalne tłumaczenia uznawane przez oba kraje. Zaświadczenia z potwierdzeniem notarialnym (dokumenty związane z podejmowaniem studiów, staraniami o pobyt i pracę na terenie Grecji, różne oświadczenia, poświadczania i tym podobne).
 Omonia, Ewpolioas 14, 3 piętro (na przeciwko Ratusza Aten) Tel. 32 23 836, 32 25 919.
 tel./fax 32 46 304.

Fryzjer Damsko-męski

Usługi w zakresie: strzyżenie modne i klasyczne, trwała pasemka, farbowanie balayage, kosmetyka włosów
uczesczenia ślubne
 Przyjmuję codziennie od wtorku do soboty w godz. 16.00-20.00
Pl. Amerykis ul. Thassou 20

INSTYTUT J. OBCYCH

Uczymy szybko i efektywnie.
 nauczenie intensywnie: 1 miesiąc (55000 arch)
 nauczanie 4 miesięczne (81000 arch)
 KURS KOMPUTEROWY (nauka Windows, Word) 2 miesiące (70000 arch)
Po zakończeniu dyplom
 Inf. codziennie
 Tel. 82 33 694 - 6516574
 ul. Acharnon 43

Poznam młodą, wykształconą, pracowitą panią w wieku 30-40 lat w celu matrymonialnym. Mam 44 lata. 1.76 wzrostu, poważną posadę.
 tel. 96.35.388

Usługi transportowe

PRZEWOZY - PRZEPROWADZKI
 Zdychu - tel: 3455784
 tel.kom: 0938066962

OGŁOSZENIA DROBNE bezpłatne

prosimy dzwonić od czwartku do poniedziałku tel. 5244149-5243987 w godz: 10.00-17.00

Tydzień z Kurierem Ateńskim

46 dzień Luty 2001
15 CZWARTEK THURSDAY
 Πέμπτη
 Faustyna, Jowity, Józefa

47 dzień Luty 2001
16 PIĄTEK FRIDAY
 Παρασκευή
 Danuty, Julianny, Daniela

48 dzień Luty 2001
17 SOBOTA SATURDAY
 Σάββατο
 Zbigniewa, Aleksego, Łukasza

49 dzień Luty 2001
18 NIEDZIELA SUNDAY
 Κυριακή
 Szymona, Konstancji, Maksyma

50 dzień Luty 2001
19 PONIEDZIAŁEK MONDAY
 Δευτέρα
 Konrada, Arnolda, Marcelego

51 dzień Luty 2001
20 WTOREK TUESDAY
 Τρίτη
 Leona, Ludomira, Eustachego

52 dzień Luty 2001
21 ŚRODA WEDNESDAY
 Τετάρτη
 Piotra, Eleonory, Roberta

WSZYSTKIM SOLENIZANTOM NAJSERDECZNIJSZE
 ŻYCZENIA IMIENINOWE SKŁADA REDAKCJA

UWAGA: Sklep Polski zawsze do Twojej dyspozycji 350 tytułów czasopism polskich, nowości i wznowienia wydawnicze, szeroki wybór ziół i kosmetyków najlepszych polskich firm. Zadzwon - Zamów - przesyłamy natychmiast za pośrednictwem poczty (obszar całej Grecji).

Oferujemy również państwu możliwość błyskawicznych bezolejowych wysyłek pieniężnych za pomocą ekspozytury "WESTER UNION" mieszczącej się w naszym sklepie!

ZAPRASZAMY

Sklep Polski, 104-39 Ateny, ul. M. Voda 19, tel. 88.31.792-0932/69.55.66; fax 78.86.563; e-mail: sklep@internet.gr.

Usługi fotograficzne (śluby, chrzty) tel: 0937502051 - Andrzej

Odkupię dniówki na środę i piątek. Tel. 097.25.46.711

Odkupię dniówki na cały tydzień. Tel. 093.819.25.64

Sprzedam TV Blaupunkt 21 cali, video tel. 45.22.196

Potrzebny płytkarz do pracy na wyspie Zakynthos. Praca z mieszkaniem i częściowym wyżywieniem. Tel. 097.73.82.389

Sprzedam Renault Clio 1400, 1991 r.pr., kolor czarny, dużo dodatków. Tel. 82.14.589, Agnieszka

Potrzebuję osobę dobrze szyciącą na maszynach przemysłowych. Tel. 51.53.263, Jola

Do odstąpienia garsoniera w dzielnicy Kipseli, blisko Patissionu, całkowicie umeblowana i wyposażona. Czynsz 40.000 drachm, bez żadnych dodatkowych opłat. Dzwonić proszę wieczorem, tel. 093.75.33.566

Do wynajęcia garsoniera z

wyposażeniem na II p. przy Pl. Omonia. Odstępne plus kaucja, czynsz wynosi 55.000 drachm. Tel. 097.42.79.235

Przyjmę współlokatorke na pokój w Gifladi, tel. 097.77.27.111

Odkupię prace dochodzącą (2 dniówki), tel. 86.61.479

Kobieta lat 45 szuka pracy na mieszkaniu, znajomość jez. greckiego podstawowa. Tel. 093.85.11.457

Mężczyzna szuka pracy jako płytkarz lub przy elektryku lub malarzu, tel. 094.61.76.389

Potrzebna kobieta do gotowania, sprzątania na mieszkaniu. Warunki dobre, placą do uzgodnienia. N. Smyrni, tel. 93.30.124, 93.21.324

Odkupię pracę dochodzącą na poszczególne dni lub cały tydzień, tel. 094.59.63.020, Małgorzata

Dziewczyna szuka pracy dochodzącej lub dniówek, dzielnica Zografu lub okolice, tel. 094.61.76.389

Potrzebne dziewczyny dobrze szyciące na maszynach przemysłowych, tel. 97.62.745, 97.62.561

Mgr filolog polskiej uczyła lekcji języka polskiego na poziomie szkoły podst., gimnazjum i liceum, tel. 27.19.383 lub 094.62.37.396

Zatrudnię pracownika technika alumiarniarza do cięcia i montażu systemów aluminiowych. Pikermi, tel. 60.38.844, 094.48.72.144, p. Kokinakis, w godz. 17.00-21.00

Para pilnie poszukuje mieszkania do wynajęcia na Galatsi lub w okolicach, tel. 92.42.772, wieczorem

Sprzedam samochód osobowy Mercedes 200 diesel combi, rocz. 1987, tel. 093.72.86.231

Samochód osobowy marki Renault 19, r. pr. 1991, tel. 0945.73.26.20

Poszukujemy osoby do pracy w biurze turystycznym. Wymagana bardzo dobra znajomość języków: greckiego, polskiego oraz podstawowa angielskiego. Tel. 33.01.551, 33.03.402

Zatrudnimy panie na maszyny i overlock, kilka osób. Dafni, tel. 97.67.995, 97.19.470

Potrzebna doświadczona krawcowa szyciąca na overlocku lub maszynie, tel. 77.15.979, 74.89.069

Przyjmę pomoc domową na mieszkanie, tel. 89.58.543

Do wynajęcia mieszkanie dwupokojowe, 50 m kw., w domu wolnostojącym z podwórkiem i tarasem, bez kinochrysty, 70.000 drachm miesięcznie. Agios Pawlos, tel. 88.14.891, 093.22.43.218

Mężczyzna poszukuje pracy w charakterze pomocnika, tel. 094.54.42.710

Lekcje (korepetycje z języka angielskiego, greckiego, polskiego) w rejonach od Gifady do Centrum Aten oraz Kipseli, Patisja. Tel. 093.81.19.832, 96.21.042

Kawiarnia Polska

poleca
 piwo kuflowe,
 drinki,
 kawy, gofry,
 wyroby cukiernicze,
 lody.

Zapraszamy ul. Liosion 64 tel. 88.30.366 (Lokal klimatyzowany)

informator KA

Tu Twoja reklama tel: 52 43 987

usługi video
Art photography wesela chrzty
 inne uroczystości Zapewniamy także obsługę fotograficzną
PIOTR TERESA
 tel. 92 20 020. 09371 74 833
 0932 87 13 38, 0977 28 18 11

Jaśki z Łańcuta zapraszają
 REGULARNE PRZEJAZDY I PRZEWÓZ BAGAŻY
 Trasa: Ateny - Włochy - Austria - Polska
 Trasa1: LUBLIN, KRAŚNIK, STALOWA WOLA, NISKO, ŁAŃCUT.
 Trasa 2: PRZEMYŚL, JAROSŁAW, PRZEWORSK, LEŻAŃSK, ŁAŃCUT, RZESZÓW, TARNÓW, KRAKÓW, KATOWICE, CIESZYN.
 tel. w Polsce: 0048606576652-0048172245392
 tel. kontaktowy w Grecji: 0932111080
 Z nami pojedziesz bezpiecznie.

MONTAŻ ANTEN SATELITARNYCH
 naprawa TV, VIDEO, CD, itp.
 Oprogramowanie dla komputerów IBM, PC, na CD-ROM (gry - programy użytkowe)
 tel. 8838279 - Jacek

Salon samochodowy SAMOCHODY WSZYSTKICH MAREK I TYPÓW
 Kompleksowa obsługa - mówimy po polsku
 oferuje:
 - samochody na greckich numerach
 - zamiany samochodów
 - sprzedaż ratalna (do 60 miesięcy)
 - wszystkie formalności związane z rejestracją, KTEO, Urząd Celny, ubezpieczenie
 - możliwość zamówienia każdej marki z przeznaczeniem do wywozu do Polski na miarę przedsięwzięcia.

Biuro Pośrednictwa Pracy A.B.C.
 Adres: **MARNI 32, IIIp., pokój 34**
 tel. **5231048, 5231994, 5230566**
 MÓWIAMY PO POLSKU - Proszę Elżbietę
NAJLEPSZE PRACE I BARDZO DOBRE PŁACE ZNAJDZIESZ TYLKO U NAS !!!
 Oferujemy pracę: z mieszkaniem i dochodzącą w hotelach, restauracjach, kafełkach, fast foodach w Atenach i poza Atenami.

Biuro Pośrednictwa Pracy "ALKIONI"
 Oferujemy prace dochodzące i z mieszkaniem. W Atenach i poza Atenami w charakterze: sprzątaczek, pomocy domowych, kelnerek, do opieki nad dziećmi i starszymi osobami.
 tel: 52 24 336 - 52 24 263

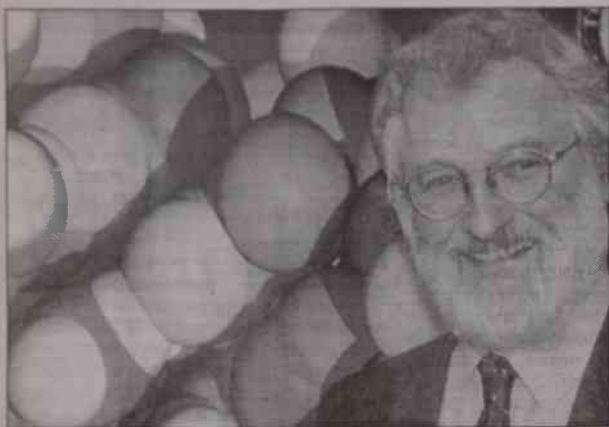
GARANIS

GARANIS BIURO POŚREDNICTWA PRACY
 Poszukuje pań, dziewczyn, do prac w charakterze opiekunek do dzieci, pielęgniarek, pokojówek. Prace dochodzące i z mieszkaniem, w Atenach i poza Atenami.
 Gwarantujemy szybką i sprawną obsługę.
NIE POBIERAMY OPŁAT - od 01.01.2001r- 30 000 drch
 Adres: Ateny, ul. Patision 128, 4 piętro, tel: 8235108
 Godziny pracy: 10.00-17.00

GARANIS - GALERIA
 Galeria nasza poszukuje malarzy artystów - zawodowców do współpracy.
 Skupujemy antyki - prace techniczne
 Adres: Ateny, ul. Patision 128, 4 piętro, tel: 8235108, 6724686.
 Godziny pracy: 10.00-17.00

GARANIS ZAKŁAD ZŁOTNICZY
 Skupujemy Waszą starą biżuterię po bardzo dobrych cenach oraz proponujemy wynywanie pracy chałupniczej osobom posiadającym własne narzędzia jubilerskie.
 Adres: Ateny, ul. Patision 128, 4 piętro, tel: 8235108, 6724686.
 Godziny pracy: 10.00-17.00

Kod genetyczny prostszy niż sądzono

Ludzki kod genetyczny składa się z ok. 30. tys. genów - o połowę mniej niż dotychczas sądzili naukowcy. To tylko 300 genów więcej niż ma mysz i ok. dwa razy więcej niż ma muszka-owocówka.

W najbliższych dniach tygodniki "Nature" i "Science" opublikują pierwsze wyniki 10-letnich prac nad sekwencją ludzkiego genomu.

Naukowcy obiecują sobie, że zgromadzone dane powinny pomóc w zwalczaniu niektórych chorób, takich jak cukrzyca i rak.

W projekcie rozszyfrowania genomu uczestniczyły dwa konkurencyjne zespoły naukowców: międzynarodowe konsorcjum finansowane z pieniędzy publicznych i prywatny instytut badawczy Celera Genomics z USA. Wyniki badań obu zespołów pokrywają się.

"Większość z nas sądziło, że ludzki genom składa się z 50 - 100. tys. genów. Dlatego jesteśmy zaskoczeni, że końcowa liczba mieści się w przedziale 26-30. tys." - powiedział BBC dr. Craig Venter współzałożyciel Celera Genomics.

Venter ma nadzieję, że lepsza wiedza na temat genów umożliwi naprawę tych, które zostały uszkodzone, zaowocuje nowymi terapiami i wypracowaniem środków zaradczych na niektóre nieuleczalne obecnie choroby. Nie ma jednak wątpliwości, że analiza wyników prac nad genomem to sprawa długich lat.

W innej wypowiedzi, cytowanej przez tygodnik "Observer" Venter podkreślił, że nie wszystkie typy zachowania np. określone preferencje seksualne czy skłonności kryminalne, nie mówiąc już o preferencjach wyborczych, da się wytłumaczyć poprzez geny.

Środowisko, w którym wyrasta człowiek ma większy wpływ na jego zachowania niż dotychczas sądzono. "Człowiek zwyczajnie nie ma wystarczającej ilości genów, by tego rodzaju teoria biologicznego determinizmu mogła być prawdziwa" - powiedział

Venter.

Telewizja ITV w swoim komentarzu podkreśliła, że obok nowych perspektyw stwarzanych przez genetykę są także i niebezpieczeństwa. Naukowcy obracają się w szarej strefie z pogranicza etyki i prawa, a ich odkrycia będą miały doniosłe skutki społeczne, nie w pełni jeszcze uświadomiane. (Już teraz np. podnoszone są obawy, że większa zdolność przewidywania ryzyka zachorowania na pewne choroby będzie miała wpływ na rynek ubezpieczeń na życie - PAP).

Ekspert naukowy ITV zwraca uwagę, że mutacje ludzkich genów czynią nas podatnymi na ok. 1500 chorób, takich jak cukrzyca, astma, rak lub zawał. Naukowcy nadal nie znają jednak wszystkich mechanizmów jakie prowadzą od mutacji do choroby, choć liczą, że obecnie lepiej poznają ten związek.

Wypowiadając się w przededniu publikacji sekwencji ludzkiego genomu w tygodniku "Nature" Venter zauważył, że ludzie mają takie same geny jak np. szczury, myszy, psy, koty, a nawet muszki owocowe.

"Ustaliliśmy np., że skutkiem uszkodzenia genu PAX-6 są zaburzenia w kształtowaniu się oczu. Można przeniesić ten gen z człowieka do muszki owocowej i jej potomstwo będzie miało normalny wzrok" - mówi Venter.

"Dopiero, gdy naukowcy przyjrzyli się sposobom, w jaki regulowana jest aktywność genów prowadząca do produkcji białek, mogli zaobserwować znaczne różnice pomiędzy różnymi gatunkami ssaków. Zasadnicza różnica polega na sposobie regulowania genów w odpowiedzi na bodźce wysyłane przez środowisko" - cytuje Ventera "Observer".

O faktycznych różnicach między ludźmi decyduje tylko 10. tys. spośród 3 miliardów nukleotydów, które składają się na DNA tworzące ludzkie genom - oceniają naukowcy z Celera Genomics. (PAP)

Nagrody World Press Photo 2001

Nagrodę za zdjęcie roku w konkursie World Press Photo 2001 zdobyła Amerykanka Lara Jo Regan - ogłosił w piątek w Amsterdamie organizatorzy konkursu.

Kolorowe zdjęcie przedstawia matkę z dziećmi - nielegalnych imigrantów w Teksasie. Ta sama fotografia, opublikowana w marcowym magazynie amerykańskim "Life" zwyciężyła w kategorii "życie codzienne". Lara Jo Regan odbierze główną nagrodę, w wys. 6.250 dol., z rąk premiera Holandii na specjalnej uroczystości 23 kwietnia w Amsterdamie.

Laureatka konkursu jest fotoreporterem - wolnym strzelcem.

Zdobywcami pierwszych miejsc w innych kategoriach są m.in.: Niemcy Thomas Dworzak - za zdjęcie z Groznego, stolicy Czeczenii i Reinhard Krauze - za zdjęcie Palestyńczyków ze Strefy Gazy.

Wśród laureatów jest też Rosjanin Jurij Szutkin, który sfotografował

zamach bombowy w moskiewskim metrze.

Za najlepsze zdjęcie sportowe uznano pracę nadesłaną przez Amerykanów Billa Frakesa i Davida Callowa. Konkurs World Press Photo, istniejący od 45 roku, jest uważany za

najbardziej prestiżowe wydarzenie w dziedzinie fotografii prasowej na świecie.

Na World Press Photo 2001 nadesłano w sumie ponad 42 tys. fotografii. (PAP)

"Gladiator" 12 razy do Oscara

"Gladiator" Brytyjczyka Ridleya Scotta, historia rzymskiego generała z II wieku, który został gladiatorem, zdobył najwięcej, bo aż 12 nominacji do tegorocznych Oscarów, w tym dla najlepszego filmu, za główną rolę Russella Crowe'a, drugoplanową Joaquina Phoenixa jako sadystycznego cesarza Commodusa, i za reżyserię. Fakt, że rok 2000 zdominowały superprodukcje potwierdziła 10 nominacji dla tajwańskiego "Czającego się tygrysa, ukrytego smoka", historycznej opowieści kung-fu Anga Lee. Piątkę tytułów nominowanych w kategorii "najlepszy film" uzupełniają: "Chocolat" Szweda Lasse Hallstroma, i dwa filmy Stevena Soderbergha "Traffic", o walce rządu USA z handlarzami narkotyków, i "Erin Brockovich". Soderbergh ma też za nie nominacje w kategorii "najlepszy reżyser", co jest wyraznym znakiem poparcia dla kina o zabarwieniu społecznym.

Julia Roberts, grająca w "Erin Brockovich" kobietę występującą przeciwko konsernowi chemicznemu, który

spowodował, że ludzie mieszkający w jego sąsiedztwie chorują masowo na raka, jest wśród pięciu nominowanych aktorów. Za rywalki będzie miała Laurę Linney ("You Can Count on Me"), Ellen Burstyn (matka uzależniona od pigulek w "Requiem for a Dream"), Juliette Binoche (właścicielka cukierni w "Chocolat") i Joan Allen (kandydatka na wiceprezidenta USA w "The Contender"). Aktorzy nominowani za role główne to, oprócz Crowe'a: Tom Hanks (współczesny Robinson w "Cast Away. Poza światem"), Hiszpan Javier Bardem (opozycyjny kubański pisarz o skłonnościach homoseksualnych w "Before Night Falls"), Ed Harris (sławny malarz w "Pollocku") i Geoffrey Rush (markiz de Sade w "Zatrutym piórze"). Widać więc, że w roku 2000 opłaciło się grać artystów.

Dziwi nieobecność wśród nominowanych dzieł nieanglojęzycznych "Tańcząc w ciemnościach" Larsa von Triera. Nominowano tylko piosenki Bjork z tego filmu. Laureatów 73. edycji Oscarów poznamy 25 marca.

Nominacje

Za najlepszą rolę męską nominowano: Javier Bardem ("Before the night falls"), Russel Crowe ("Gladiator"), Tom Hanks ("Cast away - Poza światem"), Ed Harris ("Pollock") i Geoffrey Rush ("Zatrute pióro").

Za najlepszą rolę męską drugoplanową nominowani zostali: Jeff Bridges ("The Contender"), Willem Dafoe ("Cień wampira"), Albert Finney ("Erin Brockovich"), Benicio del Toro ("Traffic") oraz Joaquin Phoenix ("Gladiator").

Do Oscara dla najlepszej aktorki pierwszoplanowej nominowane zostały Joan Allen ("The Contender"), Juliette Binoche ("Chocolat"), Ellen Burstyn ("Requiem dla snu"), Laura Linney ("You can count on me") i Julia Roberts ("Erin Brockovich").

Z aktorek drugoplanowych nominacje otrzymały: Judi Dench ("Chocolat"), Marcia Gay Harden ("Pollock"), Kate Hudson ("U progu sławy"), Frances McDormand ("U progu sławy") i Julie Walters ("Billy Elliot").

Do wyścigu o Oscara za najlepszy film wystartują: "Chocolat" Lasse Hallstroma, "Przyczajony tygrys, ukryty smok" Anga Lee, "Chocolat", "Gladiator" Ridley'a Scotta oraz "Erin Brockovich" i "Traffic" Stevena Soderbergha.

Na Oscary za reżyserię szansę mają: Steven Soderbergh ("Traffic" i "Erin Brockovich"), Ang Lee ("Przyczajony tygrys, ukryty smok"), Ridley Scott ("Gladiator") i Stephen Daldry ("Billy Elliot").

W kategorii filmu nieangielskojęzycznego nominowano: meksykański "Amores Perros" Alejandro Gonzaleza Inarritu, "Przyczajony tygrys, ukryty

smok" Anga Lee, czeski "Divided we fall" Jana Hřebecka, belgijski "Everybody famous!" Dominique Deruddere oraz francuski "The taste of others" Agnes Jaoui.

Nominowany scenarzysta adaptowany: "Chocolat" Roberta Nelsona Jacobsa, "Przyczajony tygrys, ukryty smok" Hui-Ling Wang, Jamesa SChamusa i Kuo Jung Tsai, "Bracie, gdzie jesteś?" Ethana i Joela Coenów, "Traffic" Stephena Gaghana i "Cudowni chłopcy" Steve'a Klovesa.

Za najlepszy scenarzysta oryginalny nominowano twórców filmów: "U progu sławy", "Billy Elliot", "Erin Brockovich", "Gladiator" i "You can count on me".

Do nagrody za najlepsze kostiumy nominowano filmy: "Przyczajony tygrys, ukryty smok", "Grinch. Świąt nie będzie", "Gladiator", "102 dalmatyńczyki", "Zatrute pióro".

Za charakterystyczną nominację otrzymały filmy: "Cela", "Grinch. Świąt nie będzie" i "Cień wampira".

Nominacje za najlepszą muzykę filmową: "Chocolat" Rachel Portman, "Przyczajony tygrys, ukryty smok" Tan Dun, "Gladiator", "Malena", "Patriota" John Williams.

Do nagrody za najlepszą piosenkę nominowano: "Przyczajony tygrys, ukryty smok", "Tańcząc w ciemnościach", "Poznaj moją tatę", "Cudowni chłopcy" i "The emperors new groove".

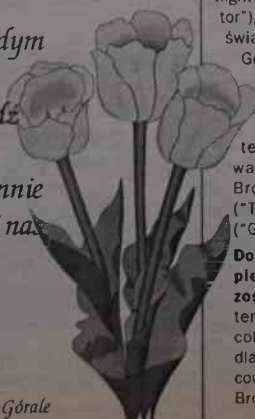
W kategorii kinematografia nominowano filmy: "Przyczajony tygrys, ukryty smok", "Gladiator", "Malena", "Bracie, gdzie jesteś?" i "Patriota". (PAP)

KONCERT ŻYCZEŃ

W dniu Twych urodzin i w każdym kolejnym dniu Twego życia bądź szczęśliwa i radosna. Codziennie obdarzaj świat i nas swym pięknym uśmiechem!

Monice Kowalewskiej

życzą Siostry & Górale

ATENY KULTURA SZTUKA PROPOZYCJE NAUKA

Koncerty w Megaro Musikis

Czwartek 15 lutego – *Koncert poświęcony pieśni greckiej – „Cokolwiek będę śpiewał, ciebie nie zapomnę”* w programie Jorgos Dalaras śpiewa pieśni Vasilisa Tsitsanis, z udziałem Eleni Tsalligopoulou
ceny biletów: 4000, 7000, 11000, 15000
oraz 2500 studenckie
godz. 20.30
Ten sam koncert będzie powtórzony w dniach: 16, 17 oraz 18 lutego.

Vassilis Tsitsanis był tym kompozytorem, który przydał muzyce *rembetica* ogólnego uznania i wyniósł ją na sceny muzyczne całej Grecji. Jego *rembetica* zna i śpiewa cała Grecja.

Sobota 17 lutego – z cyklu *Wielcy wykonawcy – pianistka – „Paul Badura-Skoda - recital fortepianowy”* w programie: Franz Schubert, walec i sonaty
wykonanie: Paul Badura-Skoda - fortepian
ceny biletów: 8000, 12000 oraz 2500 studenckie
godz. 20.30
sala koncertowa im. Dimitrisa Mitropoulosa
w niedzielę 18 lutego – w tym samym cyklu, w tym samym wykonaniu, w programie F. Schubert, *sonaty i fantazja*

Wtorek 20 lutego – z cyklu *Kulturowe pomosty – „Pep Bou, Bufaplanctes – cyrk współczesny”*
w programie: Ambrossia, widowisko z udziałem kolorów, dźwięków, muzyki...
wykonanie: Pep Bou Company
ceny biletów: 4000, 7000 oraz 1500 studenckie
godz. 20.30

To samo widowisko również w środę 21 lutego, obydwa przedstawienia w sali koncertowej im. D. Mitropoulosa

Środa 21 lutego – z cyklu *Wielkie europejskie orkiestry symfoniczne – „Orkiestra Filharmonii Drezdeńskiej, pod dyrekcją Marka Janowskiego”*

w programie: Robert Schumann – *sceny z Fausta*
ceny biletów: 4000, 7000, 11000, 15000
oraz 2500 studenckie
godz. 20.30
w czwartek 22 lutego – w tym samym wykonaniu, w programie – Ludwig van Beethoven: *Fantazja na fortepian, chór i orkiestrę* oraz III Symfonia – „*Heroiczna*”
Przy fortepianie Dimitris Zgouros, oba koncerty z udziałem Chóru Filharmonii Praskiej

MAREK JANOWSKI – polski dyrygent osiągający coraz większą sławę na salach koncertowych całego świata. Studiował na Akademii Muzycznej w Kolonii, pod kierunkiem Wolfganga Sawallisha. Zaraz po ukończeniu studiów objął dyrekcję orkiestry Państwowej Opery w Hamburgu. Od tego czasu dyrygował wieloma uznanymi w świecie orkiestrami: Filharmonii Berlińskiej, Lipską Gewandhaus, Drezdeńską Staatskapelle, orkiestrą Filharmonii Londyńskiej, Filharmonii Sztokholmskiej, Orkiestrą Symfoniczną BBC oraz Bostońską Orkiestrą Symfoniczną. Jest także stałym współpracownikiem najbardziej znanych teatrów operowych świata – w Paryżu, Wiedniu, Monachium, Dreźnie, Kolonii oraz Nowym Jorku.

Przed sprzedaż biletów i informacje – tel. 72.82.333

Polecamy! Teatr

21 lutego w teatrze „ATTIS” (ul. Leonidou 7, w Metaxourgio) odbędzie się premiera sztuki *Borysa Pasternaka „Hamlet, jedna lekcja”*. W przedstawieniu zobaczymy znakomitą rosyjską aktorkę *Alię Demidową*, znaną wielu wielbicielom sztuki teatralnej ze swych występów w Teatrze na Tagance, obok niej wystąpią Thanassis Georgiou oraz Sofia Hill.

Sztukę o szekspirowskim bohaterze napisał Pasternak w 1934 roku na zamówienie jednego z największych reżyserów teatralnych XX w. Wsiewołoda Meyerholda. Inscenizacji sztuki, do której muzykę napisał D. Szostakowicz, a kostiumy miały być autorstwa P. Picassa, publiczność rosyjska nigdy nie ujrzała, nie dopuścił do tego Stalin, wyjątkowy wróg, nie tylko szekspirowskiego Hamleta, a cała historia ukoronowana została „tajemniczym” zniknięciem utalentowanego reżysera.

Głos w sprawie palenia Szanowna Redakcjo!

W jednym z ostatnich numerów „Kuriera Ateńskiego” zwrócił moją szczególną uwagę artykuł dotyczący „palącego problemu” palenia papierosów. Cieszy mnie bardzo fakt, że zechcieliście na Waszych łamach podjąć ten drażniący, a jednak tak bardzo na topie od dłuższego już czasu temat. Chciałam więc i ja skorzystać z nadarzającej się okazji i też zabrać głos w sprawie palenia. Piszę do Was z pozycji tak zwanej „nawróconej” palaczki. Mój dziesięcioletni nałóg udało mi się wreszcie zważyć, nie powiem, nie było łatwo, ale warto było! Jakże to radość nastąpiła, gdy wreszcie mogłam zasiąść w każdym towarzystwie i gdy częstowano mnie papierosem, ja z pełną swobodą mogłam już odpowiedzieć „dziękuję, nie pale”. Czulałam się przy tym po prostu dumna z siebie. Patrzyłam z wyższością na towarzystwo, bo czułam się jak ktoś, komu udało się przejść już na drugą stronę niebezpiecznie ruchliwej ulicy, a oni ciągle jeszcze czekają na światłach, które działają tylko po przyciśnięciu guzika, tylko, że ten guzik niełatwo znaleźć. Zapytacie pewnie, dlaczego pisząc te słowa używam czasu przeszłego? To proste, po nasytzeniu się swym zwycięstwem nad paskudnym w końcu nałogiem, po pierwszym zachyśnięciu się świeżym powietrzem, przestałam już odczuwać pogardę dla palaczy, ale też niestety nie mogę stwierdzić, że palenie nie jest już moim problemem.

Dlaczego nie czuję pogardy? Przez lata, jakie upłynęły od wypalenia ostatniego papierosa, zdążyłam zrozumieć jak to naprawdę trudno jest nie sięgnąć po „dymka”. Obserwując otoczenie rozumiałam ile to różnych braków wewnętrznych czy nawet zewnętrznych pokrywa się tym ceremoniałem papierosowym. Sama uświadomiłam sobie, że dokładnie to samo robiłam. Papieros dla znakomitej większości palaczy jest na pierwszym miejscu formą osłonięcia dymkiem papierosowym swej niepewności, zakłopotania, wahań... Jest próbą zdobycia dodatkowej chwili czasu na podjęcie decyzji, zastanowienie się, udzielenie ważnej odpowiedzi. Dopiero potem jest przyjemność, choć nam się wydaje, że jest przede wszystkim przyjemnością, a jeszcze później jest już nałogiem, ale nie tylko wynikającym ze zwiększonego głodu nikotynowego, jest przede wszystkim nałogiem psychicznym, tym komfortem psychicznym, jaki nauczyliśmy się osiągać dzięki ceremoniałowi kupowania papierosów, powolnego odpakowywania paczki, wyciągania z niej pojedynczej sztuki, najpierw powolnego obracania nią między palcami, „smakowania” go przez cienką bibułkę, następnie poszukiwania, czasem trwającego niezwykle długo, przeciągającego się poszukiwania „ognia”, unoszenia wreszcie tej nikotynowej zabawki do ust itd. i w

ten sposób osiągania tego potrzebnego czasu lub parawanu dla uzyskania osłony psychicznej. Widzicie, mam ciągle jeszcze dobrą pamięć, ten cały rytuał był mi również bardzo dobrze znany, rzecz w tym, że dziś rzeczywiście mogę już spojrzeć na moją nikotynową przeszłość z prawdziwym dystansem. I ponieważ, jak sądzę, naprawdę już przeszłam, nie tylko fizycznie, ale i psychiczną „detoksykację nikotynową”, nie jestem już skłonna tak pochopnie osądzać innych. Ale... Tak, jest jedno „ale”, palenie nadal jest moim problemem. Bo widzicie, niepalenie nie oznacza życia na innej planecie! Obok mnie żyją palacze i jest ich niestety ciągle dużo więcej niż takich jak ja, szczególnie tutaj w Grecji. Mają oni oczywiście takie same prawa jak ja, bo żyjemy przecież pod tym samym, no, może już nie tak czystym jak kiedyś niebem, jesteśmy dziećmi tego samego stwórcy. I naprawdę nie chciałabym, aby zaczęły rządzić nami takie, dochodzące czasami do absurdów prawa, jakie rządzą w Ameryce, gdzie to palacze zaczynają być dyskryminowaną kastą (ogólnie nie lubię, wręcz boję się, tych sytuacji, gdy jakaś ze stron uzurpuje sobie prawo do tego, że to ona i tylko ona posiada monopol na rację), ale czy nie należałoby się jednak zastanowić, na czym polegać ma czujność, na czym polegać ma wolność ogólnie? Ja wiem, że dotykam kwestii filozoficznej od wieków dyskutowanej i ciągle otwartej. Jednakże Droga Redakcjo i Szanowni Czytelnicy, palący i nie palący, przecież wolność palacza, o którą tak zabiega, kończy się tam gdzie sięga mój zmysł powonienia. Logicznie rozumując, moja wolność, osoby niepalącej, musi kończyć się więc tam, gdzie rozpoczyna się prawo drugiego człowieka do decydowania o swoim zdrowiu, tylko niech to dotyczy tylko jego zdrowia, a nie także mojego! Ja wiem, że granica jest chwiejna i niejednoznaczna i dlatego właśnie piszę te słowa, żeby uzmysłowić nam wszystkim, jak naprawdę trudnym społecznie problemem jest problem palenia papierosów. Dotyczy on nas wszystkich. A myślę, że nie ma w ogóle sensu przekonywać kogokolwiek, o zdrowotnych i innych skutkach tego zgnębnego nałogu. O tym piszecie w Waszym artykule, a poza tym, to wie każdy zdrowo myślący człowiek, ale co innego wiedzieć, a co innego chcieć i móc sobie poradzić z problemem dotyczącym większości ludzkiej populacji. Zależąca serdecznie pozdrowienia dla Waszej Redakcji i mam nadzieję, że prędzej czy później uda Wam się znaleźć odpowiedni guzik sprawdzający zielone światło, i uda się i Wam przejść na tę zdrowszą stronę ulicy, jeśli oczywiście już tamte nie chodzą, czego życzę Wam z całych moich mimo wszystko dużo czystszych ostatnimi laty płuc.

Była Palaczka

KONCERT ŻYCZEŃ

Iwono!!!

W dniu Twych 18 urodzin życzymy Ci odważnego wejścia w dorosłe życie, które bywa czasem trudne, ale po słokroć częściej bywa piękne.

Życzymy Ci więc zapału w dorosłym życiu tej jego najpiękniejszej strony. Dużo szczęścia, Domyślności Kochanej Iwone Kowalewskiej przesyłają Magda i Agnieszka

FRYZJERSTWO ANNA
DAMSKO - MĘSKIE
I DZIECIĘCE
WSZYSTKIE USŁUGI
W ZAKRESIE FRYZJERSTWA
używamy środków "WELLA"
czynne codziennie
w godz. 17.00-21.00
ul. Julianowa 79
tel. 88 42 824 na dzwonek "SIKORSKI"

BIURO PODRÓŻY
CITY OF ATHENS
Lisowska Anna
Oferuje najtańsze bilety do:
Polski-LOT-u: Ateny - W-wa 59 000
Kanady - wszystkich krajów świata
Adres: OMONIA, EFPOLIDOS 2 (boczna Athinas)
tel. 3247477 -3247476-3247557-
3242039-3242087 - mówimy po polsku

POLSAT

06.00 Disco Relax 07.00 Dyżurny satyryk kraju 07.30 W drodze - magazyn relig 08.00 Faceci w cieniu, animowany serial 08.30 Niezwyciężony Spiderman, animowany serial 09.00 Godzilla, animowany serial 09.25 Power Rangers, serial dla młodzieży 09.50 Disco Polo Live 10.50 (Tylko z nadajników naziemnych lub dekodekatorów Polsat-u) 12.35 (Tylko z nadajników naziemnych lub dekodekatorów Polsat-u) 14.30 4 x 4 15.00 Dyżurny satyryk kraju 15.30 Informacje 15.50 Adam i Ewa, polski serial obyczajowy 16.45 Serial Tytko z nadajników naziemnych lub dekodekatorów Polsat. 17.45 Idź na całość 18.40 Informacje + Kurier TV 19.05 Zbuntowany Anioł, serial serial obyczajowy 20.00 Życiowa szansa 20.50 Graczykowie, polski serial komediowy 21.20 Na granicy prawa - USA, Thriller. Amerykański agent, który przeniknął w szeregi kolumbijskiej mafii, zdradzony - ucieka do Kalifornii, ratując swą asystentkę. Sądząc, że niebezpieczeństwo zostało zażegnane ujawnia swą tożsamość przed skorumpowanymi urzędnikami. 21.30 Losowanie LOTTO 23.10 Rzykowna gra, USA Serial science-fiction. 00.00 Opowiesci z krypty, USA 00.30 Playboy 02.45 Muzyka na BIS

SOBOTA 17.2.01

NIEDZIELA 18.2.01

PONIEDZIALEK 19.2.01

WTOREK 20.2.01

ŚRODA 21.2.01

CZWARTEK 22.2.01

PIĄTEK 23.2.01

06.00 Disco Polo Live 07.00 Twój lekarz 07.20 Wystarczy chcieć 07.30 Jesteśmy - magazyn relig 08.00 Serial animowany dla dzieci 08.30 Niezwyciężony Spiderman 09.00 Hugo - program dla dzieci 09.30 Power Rangers, serial dla młodzieży 09.55 Disco Relax 10.55 Sabrina, nastoletnia czarownica, serial 11.20 Dharma i Greg, srial komediowy 11.50 Oni, ona i pizzeria, serial 12.15 (Tylko z nadajników naziemnych lub dekodekatorów Polsat-u.) 13.45 Grom w raju, serial sensacyjny 14.35 Grzechotniki, USA Film dokumentalny 15.30 Informacje 15.50 Adam i Ewa, polski serial 16.45 Macie co chciecie, 17.15 Rodzina zastępcza, polski serial komediowy 17.45 Idź na całość 18.40 Informacje i Kurier TV 19.05 Życiowa szansa 20.00 Zerwane więzi, serial 20.55 Niepokorni, USA, Komediodramat.(George kieruje nocnym supermarketem, sprawiąjącym masę kłopotów. Żona i syn nie są mu pomocą, a romans z żoną sąsiada, rozwija się całkiem nieoczekiwanie) 21.30 Losowanie LOTTO 22.35 Podejź do do płota- talk show 23.35 MagazynLigi Mistrzów (Tylko z nadajników naziemnych lub dekodekatorów Polsat-u) 00.35 FIFA TV 01.05 Muzyka na BIS

06.00 Piosenka na życzenie 07.00 (Tylko z nadajników naziemnych lub dekodekatorów Polsat-u) 07.25 Pokemon, serial animowany dla dzieci 07.50 Polityczne graffiti 08.00 Sekrety rodzinne 08.30 Strażnik Teksasu, amerykański serial 09.30 Zbuntowany Anioł, serial obyczajowy 10.20 Fiorella, serial obyczajowy 11.15 Zbuntowany Anioł, serial obyczajowy 12.05 (Tylko z nadajników naziemnych lub dekodekatorów Polsat-u) 12.30 Zerwane więzi 13.30 Idź na całość 14.30 Twój lekarz - magazyn medyczny 14.45 Wystarczy chcieć 15.00 Pokemon, serial animowany dla dzieci 15.30 Informacje 15.55 Słodka trucizna, serial 16.45 Strażnik Teksasu, serial sensacyjny 17.45 Fiorella, Peru serial obyczajowy 18.40 Informacje + Kurier TV 19.05 Zbuntowany Anioł, serial obyczajowy 20.00 Życiowa szansa - teleturniej 20.55 Polowanie na "Czerwony Październik" USA, 21.30 Losowanie LOTTO 23.20 Informacje i biznes informacje 23.45 Polityczne graffiti 00.00 Bumerang 00.30 Tylko z nadajników naziemnych lub dekodekatorów Polsat-u 02.15 Muzyka na BIS

06.00 Piosenka na życzenie 07.00 (Tylko z nadajników naziemnych lub dekodekatorów Polsat-u) 07.25 Pokemon, serial animowany 07.50 Polityczne graffiti 08.00 Hotelik pod sosnami, serial 08.30 Strażnik Teksasu, serial 09.30 Zbuntowany Anioł, serial obyczajowy 11.15 Pogromcy zła, Kanada serial 12.05 (Tylko z nadajników naziemnych lub dekodekatorów Polsat-u) 12.30 Życiowa szansa 13.30 Idź na całość 14.30 4 x 4 15.00 Casper, serial animowany 15.30 Informacje 15.55 Słodka trucizna, Brazylia 16.45 Herkules, serial przygodowy 17.45 Fiorella, serial obyczajowy 18.40 Informacje + Kurier TV 19.05 Zbuntowany Anioł, serial 20.00 Adam i Ewa, polski serial obyczajowy 20.30 Rodzina zastępcza, polski serial obyczajowy 21.00 (Tylko z nadajników naziemnych lub dekodekatorów Polsat-u) 21.30 Losowanie LOTTO 22.50 Informacje i biznes informacje 23.15 Polityczne graffiti 23.30 Telewizyjne Biuro Śledcze 23.55 (Tylko z nadajników naziemnych lub dekodekatorów Polsat-u) 00.55 Różowa landrynka 01.25 Muzyka na BIS

06.00 Piosenka na życzenie 07.00 (Tylko z nadajników naziemnych lub dekodekatorów Polsat-u) 07.25 Casper, serial animowany 07.50 Polityczne graffiti 08.00 Sekrety rodzinne 08.30 Herkules, serial przygodowy, 09.30 Zbuntowany Anioł, serial 10.20 Fiorella, serial obyczajowy 11.15 Pogromcy zła, serial sensacyjno-przygodowy 12.05 (Tylko z nadajników naziemnych lub dekodekatorów Polsat-u) 12.30 Życiowa szansa 13.30 4 x 4 14.00 Dyżurny satyryk kraju 14.30 Rodzina zastępcza, polski serial komed. 15.00 Pokemon, serial animowany 15.30 Informacje 15.55 Słodka trucizna, serial obyczajowy 16.45 Strażnik Teksasu, serial 17.45 Fiorella, serial obyczajowy 18.40 Informacje + Kurier TV 19.05 Zbuntowany Anioł, serial 20.00 Adam i Ewa, polski serial obyczajowy 20.40 Liga Mistrzów (Tylko z nadajników naziemnych lub dekodekatorów Polsat-u) 21.30 Losowanie LOTTO 22.35 Telewizyjne Biuro Śledcze 23.00 Informacje i biznes informacje 23.15 Polityczne graffiti 23.25 Graczykowie, polski serial komed. 23.55 Skróć Ligi Mistrzów (Tylko z nadajników naziemnych lub dekodekatorów Polsat-u) 00.55 (Tylko z nadajników naziemnych lub dekodekatorów Polsat-u) 02.50 Muzyka na BIS

06.00 Piosenka na życzenie 07.00 (Tylko z nadajników naziemnych lub dekodekatorów Polsat-u) 07.25 Pokemon, odc. 72 - serial animowany 07.50 Polityczne graffiti 08.00 Hotelik pod sosnami, serial 08.30 Strażnik Teksasu, serial 09.30 Zbuntowany Anioł, serial 10.20 Fiorella, serial obyczajowy 11.15 Pogromcy zła, Serial sensacyjno-przygodowy 12.05 (Tylko z nadajników naziemnych lub dekodekatorów Polsat-u) 12.30 Życiowa szansa 13.30 Disco Relax 14.30 Macie co chciecie 15.00 Casper, serial animowany 15.30 Informacje 15.55 Słodka trucizna, Brazylia serial obyczajowy 16.45 Herkules, serial przygodowy, 17.45 Fiorella, Peru ; serial obyczajowy 18.40 Informacje + Kurier TV 19.05 Zbuntowany Anioł, serial 20.00 Adam i Ewa - polski serial obyczajowy 20.30 Życiowa szansa - teleturniej 21.20 Ostry dyżur, serial obyczajowy 21.30 Losowanie LOTTO 22.15 Nagi patrol. 22.40 Informacje i biznes informacje 23.05 Polityczne graffiti 23.20 Przecież jesteśmy dorośli , Francja, (Komediodramat obyczajowy. Świeżo rozwiedziona decyduje się samotnie wychować dziecko, które postanawia poczęć z anonimowym kochankiem) 01.20 Muzyka na BIS 05.00 Pożegnanie

06.00 Piosenka na życzenie 07.00 (Tylko z nadajników naziemnych lub dekodekatorów Polsat-u) 07.25 Casper, serial animowany 07.50 Polityczne graffiti 08.00 Sekrety rodzinne 08.30 Herkules, serial przygodowy 09.30 Zbuntowany Anioł, serial 10.20 Fiorella, serial obyczajowy 11.15 Pogromcy zła, serial sensacyjno-przygodowy 12.05 (Tylko z nadajników naziemnych lub dekodekatorów Polsat-u) 12.30 Życiowa szansa 13.30 Disco Polo Live 14.30 Graczykowie - serial 15.00 Pokemon, animowany serial 15.30 Informacje 15.55 Słodka trucizna, serial obyczajowy 16.45 Strażnik Teksasu, serial sensacyjny 17.45 Fiorella, serial obyczajowy 18.40 Informacje + Kurier TV 19.05 Zbuntowany Anioł, serial 20.00 Adam i Ewa,polski serial obyczajowy 20.30 Miodowe lata, polski serial komediowy 21.00 Stalowe rumaki; USA, Film akcji. 21.30 Losowanie LOTTO 22.40 Nagi patrol, serial kom. 23.05 Informacje i biznes informacje 23.30 Polityczne graffiti 23.45 Różowa landrynka 00.15 Tańczący z cieniem, USA, Thriller 02.00 Muzyka na BIS

RTL7

06.00 Teledyski 06.50 Odjazdowe kreskówki 09.25 Beczka śmiechu - program rozrywkowy 09.45 Gra w przeboje - teleturniej muzyczny 10.15 Legenda Wilhelma Tella - serial fantasy 11.10 Zróbmy sobie dobrze - serial komediowy 11.30 Tajemnicza wyspa - serial przygodowy 11.55 Ukryte miasto - serial przygodowy 12.20 Trzecia planeta od Słońca V - serial komediowy 12.45 Ragtime - film obyczajowy, USA, reż. M. Forman 15.20 SeaQuest - serial fantastycznonaukowy 16.10 Na wariackich papierach - serial sensacyjny 17.00 Komando "Małolat" - serial policyjny 17.55 Wieczór z reklamą - program informacyjno-rozrywkowy 18.30 Gra w przeboje - teleturniej muzyczny 19.00 W akcji - magazyn sensacji 19.30 Trzecia planeta od Słońca V - serial komediowy 20.00 Narty i żarty - komedia, USA, 21.35 Cios w plecy - film kryminalny Kanada 23.10 Hotel - serial obyczajowy 00.00 Komando "Małolat" - serial policyjny 00.50 Niebezpieczne wizje - thriller, USA 02.30 Godziny grozy - thriller, USA

06.00 Teledyski 07.00 Odjazdowe kreskówki 10.15 Beczka śmiechu - program rozrywkowy 10.40 SeaQuest - serial fantastycznonaukowy 11.30 Hotel - serial obyczajowy 12.20 Narty i żarty - komedia, USA 13.55 Na wariackich papierach - serial sensacyjny 14.45 Władca zwierząt - serial fantasy 15.30 "Królestwo lwów" - dokument przyrodniczy. 16.30 Komisarz Szympański - serial familijny 17.20 Operacja Splitsville filmfamilijny, USA 19.00 W akcji - magazyn sensacji 20.00 Niebezpieczne wizje- thriller, USA 21.50 Godziny grozy- thriller, USA(Świat Richarda zmienia się wraz z przyjazdem nie widzianego od wczesnego dzieciństwa kuzyna, który zaczyna dominować nad nim i jego żoną) 23.30 Władca zwierząt - serial fantasy 00.15 Komisarz Szympański - serial familijny 01.05 W akcji - magazyn sensacji 01.55 "Królestwo lwów" - dokument przyrodniczy

06.00 Teledyski 06.10 Maria Emilia - telenowela 06.55 Odjazdowe kreskówki 08.05 Czy boisz się ciemności? - serial dla młodzieży 08.30 Izabella - telenowela 09.15 Gra w przeboje - teleturniej muzyczny 09.45 Śmiej się razem z nami - program rozrywkowy 10.15 Czynniki PSI III - serial fantastycznonaukowy 11.00 Operacja Splitsville - film familijny, USA 12.35 Teleshopping 13.40 Izabella - telenowela 14.25 Maria Emilia - telenowela 15.15 Odjazdowe kreskówki 16.20 Czy boisz się ciemności? - serial dla młodzieży 16.45 Legenda Wilhelma Tella - serial fantasy 17.40 Czynniki PSI III - serial fantastycznonaukowy 18.30 Gra w przeboje - teleturniej muzyczny 19.00 W akcji - magazyn sensacji 19.30 Śmiej się razem z nami - program rozrywkowy 20.00 Granice umysłu - film sensacyjny, USA (Szałowy naukowiec testuje swoje wynalazki na ludziach, zamierzając zwiększyć ich potencjał umysłowy. Do sprawy miesza się CIA) 21.40 Cień wspomnień- miniserial, USA 22.30 Emmanuelle - film erotyczny, Francja 00.05 W akcji - magazyn sensacji 00.30 Granice umysłu - film sensacyjny, USA 01.55 Emmanuelle - film erotyczny, Francja

06.00 Teledyski 06.05 Maria Emilia - telenowela 06.50 Odjazdowe kreskówki 07.55 Czy boisz się ciemności? - serial dla młodzieży 08.20 Izabella - telenowela 09.10 Gra w przeboje - teleturniej muzyczny 09.40 Śmiej się razem z nami - program rozrywkowy 10.05 Czynniki PSI III - serial fantastycznonaukowy 10.50 Legenda Wilhelma Tella - serial fantasy 11.45 Cień wspomnień - miniserial, USA 12.35 Teleshopping 13.40 Izabella - telenowela 14.25 Maria Emilia - telenowela 15.15 Odjazdowe kreskówki 16.20 Czy boisz się ciemności? - serial dla młodzieży 16.45 Legenda Wilhelma Tella - serial fantasy 17.40 Czynniki PSI III - serial fantastycznonaukowy 18.30 Gra w przeboje - teleturniej muzyczny 19.00 W akcji - magazyn sensacji 19.30 Śmiej się razem z nami - program rozrywkowy 20.00 Akt przemocy - film obyczajowy-sensacyjny, Niemcy 21.45 Wzywam dr Brucknera - serial medyczny 22.40 Prawo i bezprawie - serial sensacyjny 23.30 McCall - serial sensacyjny 00.15 W akcji - magazyn sensacji 00.35 Akt przemocy - film sensacyjny 02.10 "52 minuty: Strach na koleji" - reportaż. 03.00 McCall - serial sensacyjny

06.00 Teledyski 06.05 Maria Emilia - telenowela 06.50 Odjazdowe kreskówki 07.55 Czy boisz się ciemności? - serial dla młodzieży 08.20 Izabella - telenowela 09.10 Gra w przeboje - teleturniej muzyczny 09.40 Śmiej się razem z nami - program rozrywkowy 10.05 Czynniki PSI III - serial fantastycznonaukowy 10.50 Legenda Wilhelma Tella - serial fantasy 11.45 Wzywam dr Brucknera - serial medyczny 12.35 Teleshopping 13.40 Izabella - telenowela 14.25 Maria Emilia - telenowela 15.15 Odjazdowe kreskówki 16.20 Czy boisz się ciemności? - serial dla młodzieży 16.45 Legenda Wilhelma Tella - serial fantasy 17.40 Czynniki PSI III - serial fantastycznonaukowy 18.30 Gra w przeboje - teleturniej muzyczny 19.00 W akcji - magazyn sensacji 19.30 Śmiej się razem z nami - program rozrywkowy 20.00 Śmiertelny pojedynek - film sensacyjny, USA 21.40 "52 minuty: Strach na koleji" - reportaż. 22.40 Trzy wcielenia Karen - film obyczajowy, USA 00.15 W akcji - magazyn sensacji 00.35 Śmiertelny pojedynek - film sensacyjny, USA 02.00 Trzy wcielenia Karen - film obyczajowy, USA

06.00 Teledyski 06.05 Maria Emilia - telenowela 06.50 Odjazdowe kreskówki 07.55 Czy boisz się ciemności? - serial dla młodzieży 08.20 Izabella - telenowela 09.10 Gra w przeboje - teleturniej muzyczny 09.40 Śmiej się razem z nami - program rozrywkowy 10.05 Czynniki PSI III - serial fantastycznonaukowy 10.50 Legenda Wilhelma Tella - serial fantasy 11.45 Zwirowana kamera - program rozrywkowy 12.35 Teleshopping 13.40 Izabella - telenowela 14.25 Maria Emilia - telenowela 15.15 Odjazdowe kreskówki 16.20 Czy boisz się ciemności? - serial dla młodzieży 16.45 Legenda Wilhelma Tella - serial fantasy 17.40 Czynniki PSI III - serial fantastycznonaukowy 18.30 Gra w przeboje - teleturniej muzyczny 19.00 W akcji - magazyn sensacji 19.30 Śmiej się razem z nami - program rozrywkowy 20.00 Columbo - serial kryminalny 21.40 Klaun - serial sensacyjny 22.35 Wieczór z reklamą - program rozrywkowy 23.05 Cobra - oddział specjalny - serial policyjny 23.55 W akcji - magazyn sensacji 00.15 Columbo - serial kryminalny 01.45 Cobra - oddział specjalny - serial policyjny 02.30 Szczury nabrzeża - serial policyjny

06.00 Teledyski 06.05 Maria Emilia - telenowela 06.50 Odjazdowe kreskówki 07.55 Czy boisz się ciemności? - serial dla młodzieży 08.20 Izabella - telenowela 09.10 Gra w przeboje - teleturniej muzyczny 09.40 Śmiej się razem z nami - program rozr. 10.05 Czynniki PSI III - serial fantastycznonaukowy 10.50 Legenda Wilhelma Tella - serial fantasy 11.45 Klaun - serial sensacyjny 12.35 Teleshopping 13.40 Izabella - telenowela 14.25 Maria Emilia - telenowela 15.15 Odjazdowe kreskówki 16.20 Czy boisz się ciemności? - serial dla młodzieży 16.45 Znikający człowiek - serial fantastyczno-kryminalny 17.40 Czynniki PSI III - serial fantastycznonaukowy 18.30 Gra w przeboje - teleturniej muzyczny 19.00 W akcji - magazyn sensacji 19.30 Śmiej się razem z nami - program rozrywkowy 20.00 Zły duch - thriller, USA (Pewnego dnia Michael poznaje Alexa, z którym się zaprzyjaźnia. Wkrótce Alex zaczyna coraz bardziej ingerować w jego życie, Michael jednak nie zauważa, że to bardzo groźny socjopata) 21.45 Pięć godzin strachu, thriller, Niemcy 23.30 Szczury nabrzeża - serial policyjny 00.15 W akcji - magazyn sensacji 00.40 Idealne zniknięcie - thriller, Kanada 02.10 Pięć godzin strachu- thriller, Niemcy

Noc Mistrzów

ΝΥΧΤΑ ΠΡΩΤΑΘΛΗΤΩΝ

ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ ΙΩΑΝΝΗΣ
(B. ΚΑΛΑΜΠΑΛΙΚΗΣ)

VS

ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ ΝΙΚΟΣ
(Γ. ΜΑΛΛΙΟΣ)

ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΙΔΗΣ ΣΤΑΥΡΟΣ
(Δ. ΜΙΝΟΣ)

Trzymamy kciuki za Mirka!

W niedzielę 18 lutego w hali sportowej Neo Iraklio (Zefiru 2 & Thiseos) o godz. 20.00 odbędzie się Turniej Kick Boxing.

Jednym z głównych faworytów zawodów jest nasz rodak Mirosław Ryś. W turnieju uczestniczy także aktualny Mistrz Europy Babis Papadopoulos.

Mirek Ryś uprawia kickboxing od ponad 7 lat. Sukcesy w Grecji odnosi już od 1996 roku, kiedy to zdobył swój pierwszy - brązowy - medal. W latach 1997-8 dwukrotnie zdobył tytuł Mistrza Grecji a rok później rozpoczął karierę zawodową w tym sporcie. Dwukrotnie reprezentując kadrę Grecji wygrywał pojedynki. Na ringu amatorskim stoczył 24 walki, z których wygrał 23! W karierze zawodowej

zwyciężył 6 pojedynków (1 przed czasem). W 2000 roku zdobył tytuł Mistrza Bałkanów.

(Więcej informacji o pojedynku - tel.0932 7849 39)

Bilety w cenie 3000 drchm można nabyć w Sklepie Polskim (M. Voda 19) i Kafe 29

IOS TRAVEL

Ekskluzywny reprezentant licencjonowanych przewoźników

1. ORBIS transport
na trasie **Ateny - Warszawa (Ełk) - Ateny**
przez: Kraków, Częstochowę, Łódź, Białystok

2. Wyszawa
ul. Mickiewicza 28, 58-300 Wałbrzych
tel. (074)8434488, fax. (074)8422251

na trasie **Ateny - Wałbrzych - Ateny**
przez: Kraków, Katowice, Opole, Wrocław
Dyżury pilota w niedzielę w godz. 9.00-10.00 i 19.00-20.00 w pobliżu hotelu CANDIA-Diligiari 10
Wyjazdy w każdy poniedziałek o godz. 10.00 z parkingu przy ul. Pireos i Deligiorgi.

Oferuje tanie bilety:
Autokarowe do Polski już od **23.000** drh
Lotnicze na cały świat. LOT-em do W-wy za **61.000** drh
Promowe i Kolejowe od **9.000** drh

Organizuje:
Pakiety wycieczkowe
Rejsy na Cypr i do Izraela
Rezerwacje hoteli na terenie Grecji i za granicą

Akadematu 69 Laskaratu 1 & Patisson 350
33 03 402, 33 01 551 22 31 731, 22 36 287
fax: 33 03 403 e-mail: iostravel@usa.net

PRZEWOZY AUTOKAROWE DO POLSKI

Siamos TOURS

TANIE BILETY LOTNICZE

CENA BILETU AUT. 25 000 DRCH

Ateny - Polska wyjazd w każdy poniedziałek o godz. 6.00
Polska - Ateny wyjazd w każdą środę Warszawa - 17.00

TRASA 1: Ateny, Thesaloniki, Krosno, Rzeszów, Stalowa Wola, Ostrowiec, Radom, Warszawa
TRASA 2: Ateny, Thesaloniki, Krosno, Jasło, Nowy Sącz, Bzisko, Kraków

Adresy biur:
Grecja, Ateny
Patisson, ul. Kodriktonos 10
tel. 82 19 900, 82 19 906

Polska, Krosno,
Skorpion Tours
ul. Lwowska 21,
tel. (0013) 43 62 866

«ARGO» CHANGE S.A.

Kantor wymiany walut

Bardzo dobre ceny
czynne 12 godz. dziennie

Ateny-Omonia	ul. Klisthenoy 15, 105 52 Tel: 32 12 585 - fax: 32 16 824
Ateny-Omonia	ul. Ag. Konstantinou 6 Tel: 52 36 638, fax: 52 33 093
Ateny-Metaxourgio	ul. Ag. Konstantinou 57 Tel: 52 42 693, fax: 52 43 182
Pireus	ul. Gounari 2 & Akti Posidonos Tel: 41 10 698, fax: 41 32 355

Pierwsza myśl: Jakiś ... bank.
Mądra myśl: ARGO Change

ARGO Change ... oferuje wymianę walut po najlepszych kursach rynkowych.
Wystarczy tylko zadzwonić lub odwiedzić jeden z naszych oddziałów.

WESTERN UNION | MONEY TRANSFER Elektroniczne przesyłanie pieniędzy

Najszybsze międzynarodowe przekazy pieniężne

BIURO TURYSTYCZNE

LOKASTI TOURS

Pl. Karaiskaki, ul. KAROLOU 27 & PSARON, 104 37 Athens,
tel: (01) 5230516 - 5221276 - 5230517
fax: (01) 5221395 - 5234700

Bilety lotnicze LOT-u: Warszawa - 61 000
Bilety lotnicze Malev: Ateny - Warszawa

Oferujemy również bilety lotnicze na cały świat, innych firm
Bilety na statki do Włoch: Patra, Bari, Brindisi, Ancona, Wenecja, Terieste - firmami: Superfast, Stringis, Minoan, Adriatica, Anek, H.M.L. Na w/w bilety promowe do Włoch, przecena 5% od ceny zasadniczej.

Bilety na rejsy statkiem: Pireus - Cypr - Izrael, liniami: Poseidon Lines, Salmis Lines (proponujemy również wycieczki statkiem 7 i 8 dniów)
Rejsy statkiem na wszystkie greckie wyspy
Ponadto specjalne ceny w Hotelach w Grecji i poza jej granicami

VERIA TOURS

Biuro Podróży
Omonia, ul. Ag. Konstantinou 4, 5p.
tel: (01) 52 27 232-52 23 864 - 52 22 187
e-mail: veria@hol.gr

najbezpieczniejsza, koncesjonowana linia autokarowa

autokarem marki **Neoplan** wyjazdy z Aten do: **Kraków, Katowice, Opole, Wałbrzych, Tarnów, Rzeszów, Lublin, Warszawa**

Wyjątkowa oferta za 105.000GRD!
8-dniowy rejs sroziemnomorski z 3-dniowym pobytem w Izraelu!
biuro czynne od poniedziałku do piątku w godz. 10.00 - 20.00, sobota 10.00 - 14.00

z naszym biurem dojedziesz do Polski najbezpieczniej i najszybciej

Biuro Podróży

MARGO TRAVEL

wraz z Orbis-em Ełk

przy Klubie Polskim w Atenach NR 536024
tel: 52 45 926 - tel/fax: 52 47 836
czynne od pon. do piątku w godz. 10.00 - 14.00 i 17.00 - 20.00; w sobotę: 18.00-20.00

Pl. Vathis, ul. Maizonos 18

Oferuje przejazdy do Polski autokarem o wysokim standardzie z klimatyzacją, WC, Video, barkiem

Bilety lotnicze i Promowe na cały świat
Rezerwacja miejsc w hotelach i apartamentach na terenie całej Grecji
Trasy przejazdu: Kraków, Katowice, Opole, Wrocław, Wałbrzych, Warszawa, Łódź, Częstochowa, Ostrów Mazowiecka

Wycieczki po Grecji:
Jaskinie Diru, Miętra, Peloponez: Argolida, Mykeny, Epidawros, Nafplio. Zapraszamy

BIURO PODRÓŻY

DIADEM TOURS

Biuro Podróży

Oferuje:
- Tanie bilety lotnicze - wszystkie kraje świata
- Bilety autokarowe do Polski
- Wszystkie usługi turystyczne

adres biura: **Ateny, Omonia, ul. Klisthenous 15, 2p.**
tel: 3312749, fax: 3247959

WESTERN UNION | MONEY TRANSFER

Najszybsze międzynarodowe przekazy pieniężne
PRZESYŁANIE I ODBIERANIE PIENIĘDZY
Międzynarodowe karty telefoniczne za 2000 drachm - 19 minutowa rozmowa

Ateny: Ul. Chiou 59 & Metaksa 17 (blisko Kościoła Polskiego)
tel. (01) 8256510, fax: (01) 8256511. Ateny-Omonia: Marmarou 26, 1p. tel: (+01) 5221885. Ateny-Omonia: Nikiforo 8, tel: 5202485-6. Ateny-Kalithoa: El. Venizelu 184, półpiętro, tel: 9536647, fax: 9536648. Kreta: ul. Papaioakowu 2, tel: 081334230-1. TELEFONY kom: 0946217442 - 0946755579

Biuro czynne od pon. do piątku w godz. 09.00-19.00.
Sobota-niedziela 10.00-17.00.